

MASARYKOVA UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra sociální pedagogiky

**Malotřídní škola jako součást veřejného života
v obci**

Závěrečná práce

Brno, 2024

Vedoucí práce: Mgr. Lenka Gulová, Ph.D.

Autor práce: Ing. Michaela Straková, DiS.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

V Brně dne 29.12.2024

Ing. Michaela Straková

Anotace

Cílem závěrečné práce „*Malotřídní škola jako součást veřejného života v obci*“ je popsat význam malotřídní školy pro obec a její obyvatele a na konkrétní příkladu malotřídní školy ukázat možnosti zapojení a její vliv na veřejný život obce. Teoretická část se zabývá charakteristikou malotřídní školy z historického i současného pohledu, podmínkami a faktory ovlivňujícími její existenci, významem pro obec a samotné občany obce. Praktická část představuje konkrétní venkovskou malotřídní školu a je zaměřena na formy spolupráce školy s obcí a obecními spolky, její význam a přínos pro obec a občany.

Annotation

The aim of the final thesis "*Small class school as a part of public life in the village*" is to describe the importance of small class school for the village and its inhabitants and to show the possibilities of involvement and its influence on the public life of the village on the concrete example of a small class school. The theoretical part deals with the characteristics of the small class school from the historical and contemporary perspective, conditions and factors influencing its existence, its importance for the municipality and the citizens of the municipality. The practical part presents a specific rural small-class school and focuses on the forms of cooperation between the school and the municipality and municipal associations, its importance and contribution to the municipality and its citizens.

Klíčová slova

Malotřídní škola, obec, venkov, vesnice, komunita, zájmové složky, spolupráce, kulturní život, veřejný život, činnost, akce, žáci.

Keywords

Small school, village, rural, village, community, interest components, cooperation, cultural life, public life, activities, events, pupils.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí závěrečné práce Mgr. Lence Gulové, Ph.D. za pomoc a odborné rady.

Obsah

Úvod	5
1. Malotřídní škola	6
1.1. Malotřídní škola z historického pohledu	7
1.2. Malotřídní škola v současnosti	8
2. Venkovská malotřídní škola	10
2.1. Prostředí ovlivňující existenci a fungování malotřídní školy	11
2.2. Faktory ovlivňující existenci a fungování malotřídní školy	12
3. Vztah mezi školou a komunitou obce	15
3.1. Význam malotřídní školy pro rozvoj obce a její obyvatele	16
4. Obec Olomučany	18
4.1. Stručně z historie obce	18
4.2. Původ názvu obce	19
5. Základní škola a Mateřská škola Olomučany	21
5.1. Počátky výuky v obci	21
5.2. ZŠ a MŠ dnes	22
5.3. Zaměření školy	23
6. Spolupráce školy a obce na kulturním a společenském životě	25
6.1. Škola a obec	26
6.2. Škola a Sbor pro občanské záležitosti	27
7. Obecní knihovna Olomučany	31
7.1. Spolupráce knihoven a škol v oblasti vzdělávání	31
7.2. Škola a obecní knihovna	33
7.3. Ocenění obecní knihovny Olomučany	34
8. Spolupráce školy a další zájmových složek na kulturním a společenském životě v obci	36
8.1. Škola a TJ SOKOL Olomučany	36
8.2. Škola a ostatní zájmové složky působící v obci	38
9. Školní družina a zapojení do veřejného život obce	43
Závěr	45
Seznam použité literatury a elektronických zdrojů	47
Přílohy	48

Úvod

Malotřídní škola má v životě vesnice své nezastupitelné místo. Je významným faktorem ovlivňující sociální a kulturní prostředí vesnice, do kterého patří nejen rodina, ale i sousedé a celá komunita obce. Plní významnou funkci při budování vztahu dětí k obci. Vzdělávání dětí v místě bydliště navíc posiluje jejich vztah k tomuto místu.

Pocházím z malé vesnice, kde má malotřídní škola dlouholetou historii a je její neodmyslitelnou součástí. Škola je srdcem naší obce, které pumpuje novou energii do jejího každodenního běžného života. Je nejen důležitým centrem vzdělávání, ale také součástí aktivního kulturního a společenského života. Vystoupení našich dětí je již neodmyslitelnou součástí mnoha významných či slavnostních akcí.

K volbě tématu závěrečné práce *Malotřídní škola jako součást veřejného života v obci* mě vedlo více důvodů. Ke zdejší malotřídní škole mám osobní vztah. Sama jsem tuto školu navštěvovala. V době, kdy jsem chodila do třetí třídy, byl ve škole zahájen provoz školní družiny. Na školu a družinu mám dodnes krásné vzpomínky. Dalším důvodem je fakt, že moje rodina věnovala olomučanské škole bezmála sto let svého pracovního života, kdy zde po generace působili jako pedagogové. Babička zde řadu let byla navíc v pozici ředitelky. Mateřskou i základní školu samozřejmě navštěvovaly, a v případě syna, ještě navštěvují, i obě moje děti. Dcera již přestoupila na druhý stupeň do Blanska a syn momentálně navštěvuje čtvrtý ročník. Neméně podstatným důvodem pro volbu tématu je i to, že na obci již několik let aktivně působím ve Sboru pro občanské záležitosti a při pořádání společenských a kulturních akcí úzce spolupracujeme s místní základní a mateřskou školou a ostatními spolky.

Závěrečnou práci jsem rozdělila na dvě části. V teoretické jsem se snažila vysvětlit pojem malotřídní škola, stručně shrnout její historický vývoj a význam pro komunitní život v obci. Praktická část popisuje zapojení naší malotřídní školy do veřejného života v obci, spolupráci v této oblasti se zřizovatelem a zájmovými složkami. Při práci jsem vycházela z osobních zkušeností zapojení malotřídní školy do veřejného života naší obce a na dokreslení přiložila pár fotografií.

Teoretická část

1. Malotřídní škola

Úvodem této práce bych nejdříve ujasnila, co si pod pojmem „malotřídní škola“ představím. Toto označení základní školy je sice všeobecně známé a často se s ním setkáváme především na venkově, kde je menší počet školou povinných dětí, ale v naší legislativě není přímo definován. Soustavu škol v České republice tvoří mateřské školy, základní školy, střední školy, gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště. Dále pak nižší stupeň konzervatoře, jazykové školy s právem jazykové zkoušky a základní umělecké školy.

Zákon č. 561/2004 Sb., *Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání* (dále jen „Školský zákon“), pouze uvádí, že základní vzdělávání v základní škole má 9 ročníků a člení se na první a druhý stupeň. První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem, druhý stupeň šestým až devátým ročníkem. Připouští však možnost, že v místech, kde nejsou podmínky pro zřízení všech 9 ročníků, zřídit základní školu, která nemá všechny ročníky. Bližší požadavky pak upravuje prováděcí předpis č. 48/2005 Sb. *Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky*, která stanoví, že na prvním stupni školy lze zařadit do jedné třídy žáky z více než jednoho ročníku prvního stupně.

„Za malotřídní školu se považuje škola, v níž jsou alespoň v jedné její třídě společně vyučování žáci ze dvou či více ročníků. Ke spojování žáků různých ročníků dochází především ve venkovských školách v důsledku malého počtu žáků.“ (Průcha, 2009)

Základní školy (dále také „ZŠ“) můžeme rozlišovat následujícím způsobem:

- Plně organizované ZŠ – mají všech devět ročníků
- Neúplně organizované ZŠ – škola pouze s jedním stupněm.

Malotřídní škola je typem neúplně organizované školy, která má méně než pět tříd a v některé ze tříd jsou proto vyučování žáci více než jednoho ročníku. Setkáme se s ní převážně na venkově, týká se pouze 1. stupně vzdělávání a alespoň v jedné třídě probíhá současně vyučování žáků dvou nebo více ročníků. (Trnková, 2010)

1.1. Malotřídní škola z historického pohledu

Tradice malotřídních škol je spjata se samotnou reformě školství a zaváděním povinné školní docházky císařovnou a českou královnou Marií Terezií v roce 1774 (6.12.1774 vydání Všeobecného školního řádu). Základem bylo vybudování škol ve všech farních obcích. Byly zřizovány tři typy škol, a to školy „triviální“, kde se učilo především čtení, psaní, počty a náboženství (menší města a všechny obce s farou), školy „hlavní“, které měly rozšiřovat znalosti z triviálních škol (větší města) a školy „normální“, které dovršovaly obecné vzdělání, jednalo se o velká města, kterými byla Praha a Brno. (<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/827/terezianska-reforma-v-ceskem-skolstvi.html>)

Právě všechny tyto tři typy primárních škol, zřizovaných nejen na našem území, resp. celé elementární školství, byly v podstatě organizovány jako malotřídní, neboť žádná z výše uvedených typů škol neměla tolik tříd, kolik měla ročníků. Avšak pojem „malotřídní škola“ jako takový se objevuje až ve školském zákoně z roku 1869, který přinesl změnu ve struktuře školské sítě. Vznikly nové druhy škol – obecné školy a měšťanské školy. Stále se jednalo především o malotřídní školy s velkým počtem žáků ve třídách, úplné školy se vyskytovaly výjimečně. Dalším významným mezníkem byl rok 1922, kdy byl vydán zákon č. 226 Sb., kterým se mění a doplňují zákony o školách obecných a měšťanských, tzv. „Malý školský zákon“. Základní školství však i nadále zůstávalo organizováno jako malotřídní. K radikálním změnám došlo v letech 1948 – 1989, tedy v období socialismu. Z osnov byl vypuštěn pojem malotřídní škola, který byl nahrazen názvem škola s menším počtem tříd, následovala další organizační opatření směřující k postupnému rušení malotřídek. Tento proces měl být ukončen koncem 80tých let 20. stol. Přesto měly některé malotřídky zůstat zachované, nejméně však se dvěma třídami. K obnově malotřídních škol došlo až po roce 1989 se změnou politického režimu a škola opět patřila mezi základní prvky tradiční občanské vybavenosti. (Trnková, 2010)

„Začala být vnímána nejen jako dostupné centrum vzdělávání dětí, ale zároveň jako potenciální centrum obnovy sociálního a kulturního života obcí, i když spjatého spíše s dětskou a rodičovskou skupinou.“ (Trnková, 2010, str. 32)

1.2. Malotřídní škola v současnosti

Zatímco po roce 1989 došlo o obnově malotřídních škol (viz kap. 1.1.), je v současné době existence řady z nich znovu ohrožena. Jak uvádí *Trnková (2010)* důvodem jsou především faktory demografické např. úbytek nově narozených dětí a ekonomické např. vysoké náklady na provoz a udržování školy.

V Národním programu rozvoje vzdělávání, známém pod pojmem Bílá kniha¹ (2001), byly malotřídní školy zmíněny pouze v souvislosti s očekávanou změnou ve struktuře sítě škol vycházející z předpokládaného poklesu porodnosti. *„Výraznější změna u základních škol vychází ze dvou hlavních úvah: První je, že neodvratitelný pokles počtu žáků na 1. stupni základních škol bude – vzhledem k „husté“ síti škol (především malotřídních) – rychlejší než pokles počtu škol a učitelů a pracovníků vůbec. Je nepochybné, že tlumení dopadů dalšího „řidnutí“ sítě základních škol na život v malých obcích a jeho souvislosti například s dopravní dostupností budou vyžadovat velmi citlivý přístup, úzce propojený s vývojem sídelní i administrativní struktury České republiky.“* (Bílá kniha, 2001, str. 24)

Pro podporu malotřídek ze strany státní vzdělávací politiky tak byly určující, vedle faktorů demografických a ekonomických, také faktory, které jsou částečně svázané s rozvojem obcí. Také v dalších dokumentech navazujících na Bílou knihu se připouští, že malotřídní školy mohou mít značný socio-kulturní význam, neboť plní i další než jen vzdělávací funkce, především kulturní. (*Knotová, 2010*).

Jak uvádí *Trnková (2010)*, z jimi provedeného dotazníkového šetření mezi starosty obcí s malotřídními školami napříč Českou republikou, již tehdy vypluly důvody ke zřízení či zachování malotřídních škol v obci, a to v následujícím pořadí:

1. Omezení dojíždění dětí do školy.
2. „*Tradice*“ - škola je dědictvím generací obyvatel žijících v obci, je součástí sociálního a kulturního života obce součástí její identity.
3. Kulturní a sociální funkce školy.

¹ Klíčový strategický dokument pro střednědobý a dlouhodobý horizont rozvoje českého školství. Schválením Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 vládou Bílá kniha definitivně pozbyla platnost. [Bílá kniha - Národní program rozvoje vzdělání v ČR 2002, MŠMT ČR](#)

4. Vzdělávací funkce.
5. Budování sounáležitosti a identity, které směřuje k tomu, že škola je vnímána jako pojítko pro občany obce.

Až poté následovaly důvody týkající se rozvoje obce a ekonomické stránky existence školy v obci. Zřizovatelé malotřídních škol, kterými jsou samotné obce, se proto z výše uvedených důvodů i v současné době snaží o zachování existence malotřídní školy ve své obci, přestože je toto spojeno s nemalými finančními náklady, zejména na provoz, opravy, rekonstrukce a vybavení školy. (Trnková, 2010)

Dle údajů ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy bylo ve školním roce 2022/2023 1 317 malotřídních škol a navštěvovalo je více jak 85 tisíc dětí. Je tedy zřejmé, že malotřídní školy jsou stále u nás dosti rozšířeným typem základní školy, avšak těchto škol dle statistických údajů v posledních letech ubývá. Ubývá i žáků v nich, což ukazuje následující tabulka uvedená v tiskové zprávě na www.eduin.cz ze dne 14.9.2023.

Rok	Počet ZŠ celkem	Počet žáků celkem	Počet "malotřídních" ZŠ	podíl v %	Počet žáků "malotřídních" ZŠ
2011	4 111	794 642	1 478	36,0	108 938
2015	4 115	880 251	1 450	35,2	105 882
2016	4 141	906 251	1 437	34,7	97 632
2018	4 172	940 928	1 387	33,2	86 479
2020	4 214	962 348	1 342	31,8	83 366
2021	4 238	964 571	1 337	31,5	81 662
2022	4 261	1 007 778	1 317	30,9	85 375

ZDROJ: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zdroj: [V Česku ubývá malotřídních škol i dětí v nich. Stát by měl říct, jak vidí optimalizaci školské soustavy - EDUin](#)

2. Venkovská malotřídní škola

Malotřídní školy najdeme převážně na venkově, obvykle v obcích do 1000 až 1500 obyvatel. Pro jejich samotnou existenci je určující počet dětí, které jsou ve věku školní docházky v dané obci či jejím blízkém okolí. Jejich počet pak ovlivňuje jak organizaci školy, tak především její perspektivu. (Trnková, 2007 a 2010)

Jak uvádí Emmerová „*Problematika malotřídních škol je úzce svázána se současnými problémy našeho venkova. Jejich každodenní existenci ovlivňuje klima obce, její tradice, ale i prozaické denní problémy.* (Emmerová, 2000, str. 81)

Venkovská malotřídní škola, na rozdíl od městských škol, tak má i jiné, dá se říci, výsadní postavení. Už v minulosti se od těchto venkovských malotřídních škol a jejich učitelů očekávalo, že budou svou činností přispívat také k rozvoji dané obce v rámci sociálního a kulturního dění. „*Mělo se a má se stále za to, že škola tvoří podstatnou součást tradice obce, bez níž je budování identity dětí s místem bydliště velmi obtížné.*“ (Trnková, 2007, str. 78).

K výhodám malotřídních škol mj. patří také fakt, že učitelé na těchto školách mají úzký kontakt s rodiči žáků, zvláště pak ti, kteří přímo v dané obci bydlí. Znají velice dobře např. rodinné zázemí, osudy a historii rodiny. V případě potřeby není velký problém sehnat pomoc rodičů pro práci pro školu, protože rodiče na venkově jsou v tomto směru vstřícní, aktivní a ochotní pomoci. (Emmerová, 2010)

Tuto skutečnost potvrzuje také Trnková, která uvádí, že venkovská škola má užší, vztahy nejen s rodiči dětí a zřizovatelem, ale také s místními spolky a samotnými občany obce, kteří mohou fungování školy ovlivňovat. Kořeny těchto užších a vzájemně propojených vztahů, pospolitosti, ochotě vzájemně si pomáhat a účastnit se veřejného dění, můžeme dle Trnkové hledat v samotné podstatě venkova a venkovského obyvatelstva, které se tradičně odlišovalo od toho městského sociálním chováním a sociálními charakteristikami. Tato vazba sice byla narušena v období komunismu, ale po roce 1989 se veřejný život na venkově začal znovu postupně obnovovat. Aktivita v oblasti veřejného života v obci úzce souvisela s obnovou např. místních spolků Sokola, ochotnických spolků, farních společenstev nebo okrašlovacích spolků. (Trnková, 2010)

Na existenci a fungování nejen malotřídních škol působí jak prostředí, kde se škola nachází, ale i řada faktorů. Školy pak mohou být těmito faktory ovlivněny, na druhou stranu je mohou také samy ovlivňovat, a to jak v pozitivním slova smyslu, tak i negativním.

2.1. **Prostředí ovlivňující existenci a fungování malotřídní školy**

Tradice malotřídních škol je historicky spojena s venkovským, lokálním, prostředím, a i v současné době je doménou venkova.

Venkov lze definovat jako „*obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatelstva, ale i jiným způsobem života, většinou propojením s přírodou a také jinou soc. strukturou ve srovnání s městem. Typickou sídlištní jednotkou venkova je vesnice.*“ (zdroj: [Venkov – Sociologická encyklopedie](#)). Jak se v encyklopedii dále uvádí, je od 70. let zdůrazňován venkovský prostor z hlediska zdravého životního prostředí. Jsou hledány nejpřirozenější cesty urbanizace, které mají respektovat svébytnost venkovského prostoru a to i „*v kontextu sociokulturního se zřetelem k udržování a rozvoji venkovské subkultury jako pojítka vesnického společenství s oporou v infrastruktuře vesnice.*“

Pedagogický slovník definuje sociální prostředí jako „*souhrn jevů, situací, procesů a vztahů, které člověka obklopují v rodině, sociální skupině, společenské vrstvě a v celé společnosti. Toto prostředí působí na jedince od narození a podmiňuje jeho socializaci*“²(Průcha, 2009, str. 270).³

Z pohledu různých teorií či typologií prostředí, pak můžeme rozlišovat: (Lašek, 2001)

- *Makroprostředí* – nejširší okruh prostředí, který je představován společenskými vlivy a podmínkami, které se odrážejí v životě jedince a spolupůsobí při formování jeho osobnosti;
- *Mezoprostředí* – lokální, které je vymezeno místem bydliště, resp. obce a blízkého okolí. Zahrnuje přírodu, kulturu a sociální vazby všeho druhu.

² Socializace – celoživotní proces, v jehož průběhu si jedinec osvojuje specificky lidské formy chování a jednání, jazyk, poznatky, hodnoty, kulturu a začleňuje se tak do společnosti. (Průcha, 2009, str. 267)

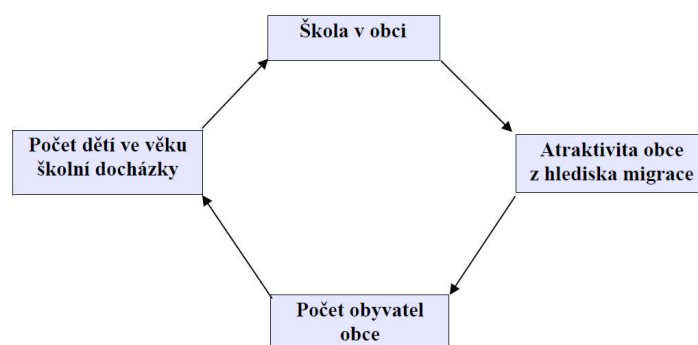
³ Prostředí sociální se většinou chápe jako souhrn všech sociálních, resp. společenských aspektů životního prostředí. (zdroj: [Prostředí sociální – Sociologická encyklopedie](#))

- *Mikroprostředí* – je opakem makroprostředí, jedná se úzké osobní kontakty jedince – rodina, okruh přátel, pracoviště, školní třída, učitel, skupina spolužáků, vrstevníků, zájmových sdružení.

2.2. Faktory ovlivňující existenci a fungování malotřídní školy

Faktory, které mohou ovlivňovat existenci a fungování malotřídních škol, lze rozdělit do čtyř základních skupin (*Trnková, 2007*):

- *Pedagogické faktory* - učitelé, žáci, učební zdroje a pomůcky, personální zajištění výuky, didaktika, vnitřní prostředí malotřídek, celkově řízení školy a pedagogického procesu.
- *Demografické a geografické faktory* - počet obyvatelstva, jeho geografické rozmístění, porodnost, přirozené přírůstky obyvatelstva, migrace obyvatelstva z měst do menších sídel.
- *Sociální a kulturní faktory* – diverzifikace prostředí kde se škola nachází (obce x vesnice), mezigenerační kontakt, vazba k půdě, úroveň vzdělání, socio-ekonomický status obyvatel, potřeba dojíždění, míra sociální kontroly a konzervatismu, míra anonymity. Např. nižší míra anonymity může působit v případě malotřídních škol příznivě, neboť informací o rodinách dětí jsou pro školu dostupnější, rodiče nebo obyvatelé obce jsou ochotni škole pomoci. Negativní stránkou však může být větší kontrola práce školy nebo nižší sociální kapitál obyvatel. Je však zřejmé, že malotřídní školy, jak v minulosti, tak i nyní jsou vnímány jako instituce, které svou činností obohacují sociální život vesnice.
- *Politické a ekonomické faktory* – přesvědčení o způsobu a kvalitě pedagogické práce, hospodárnost finančních prostředků vložených do škol, ekonomika a celkově hospodaření škol.

Zdroj: Trnková, 2007, str. 76

Také Emmerová potvrzuje, že nepříznivý demografický vývoj, je problémem, který v souvislosti s existencí vesnických škol mimo jiné začíná citelně trápit menší obce. Jak dále uvádí, novely školského zákona umožnily zakládat soukromé a církevní školy, což však není pro venkovské regiony, zejména z ekonomického hlediska, zajímavé. (Emmerová, 2010)

Státní školy mohou být zakládány za splnění podmínek dle ust. § 6 odst. 3 školského zákona, kdy „základní škola tvořená jednou nebo dvěma třídami prvního stupně má průměrný počet nejméně 13 žáků ve třídě. Základní škola tvořená samostatnými třídami všech ročníků prvního stupně má průměrný počet nejméně 15 žáků ve třídě. Tyto základní školy mohou být zřízeny tehdy, jestliže jsou jedinou základní školou v obci. O výjimkách hodných zvláštního zřetele rozhoduje, po vyjádření školského úřadu, ministerstvo.“ Aby tedy mohla být škola v obci založena, je důležitý dostatečný počet školou povinných dětí. Jak konstatuje Emmerová (2010), důležitým momentem pro otevření malotřídní školy na vesnici jsou materiální a finanční zdroje. Otevření nové školy je pro většinu obcí nereálné, zvláště, když z hlediska státu je nevýhodné a ekonomicky neefektivní podporovat vznik malých škol. S tím souvisí také ochota podpořit jejich vznik či se iniciativně zapojit do jejich obnovy. Záleží tak na zastupitelstvu a sociálním klimatu obce. V případě, že malotřídní škola v obci již funguje, je pro její další udržení, krom finančních zdrojů, také důležitá poptávka rodičů po vzdělávacím zařízení v místě bydliště. (Emmerová, 2010)

Je tedy zřejmé, že výše uvedené faktory mohou ovlivňovat existenci a fungování malotřídních škol. Venkovské malotřídní školy jsou však pro obce důležitou součástí

občanské vybavenosti. Byly a jsou vnímány jako sociální instituce obohacující život vesnice a patří ke klíčovým institucím v obci, výrazně pomáhají rozvoji obce a zlepšují kvalitu života na venkově, mají vliv na její každodenní život. V neposlední řadě tvoří podstatnou součást tradice obce, bez níž je budování identity dětí a s místem bydliště velmi obtížné. Škola je proto pro zřizovatele jednou z priorit. A i přes negativní působení uvedených faktorů je snaha školu v obci udržet. (*Trnková, 2010*).

3. Vztah mezi školou a komunitou obce

Vztah mezi školou a veřejností, především pak místní komunitou, by měl být významnou součástí školské politiky v demokratických zemích. Tento vztah rozvíjí pocit sounáležitosti žáků s místní komunitou a zvyšuje zájem a podporu, kterou místní komunita a veřejnost naopak škole poskytují (vč. finanční podpory). Tento vztah zahrnuje jak kontakty s místní správou, organizacemi, institucemi, podniky, ale i např. kulturními zařízeními a uměleckými skupinami. (Průcha, 2029).

Formální spolupráce zahrnují (Průcha, 2009):

- Zastoupení veřejnosti v radě školy,
- sociální a pracovní aktivity žáků v místních podnicích a zařízeních,
- společenské sociální programy a projekty školy a místní komunity,
- otevřené dny školy, týdny společenských aktivit, atd.

Co vlastně znamená „komunita“, jaký je význam tohoto slova ve vztahu ke škole? Pedagogický slovník uvádí, že komunita je obecně společenství, pospolitost. Významově ve vztahu ke škole, je komunita „*přirozené lokální společenství obyvatel v místě školy. Vztah škola – komunita hraje významnou roli při utváření klimatu ve škole; naopak škola bývá v mnoha zemích jedním z přirozených kulturních a společenských center obce. Kultivace tohoto vztahu je jedním z hlavních úkolů marketingu školy.*“ (Průcha, 2009, str. 131). Konkrétně se jedná o budování osobních kontaktů, spolupráce s dalšími organizacemi, zapojování do života obce, vytváření lokální sítě vlivu. (Průcha, 2009).

Je zřejmé, že především u venkovských malotřídních škol existuje vzájemný vztah mezi školou a obcí. Tento vztah může nabývat různých rozměrů, kdy je škola považována za srdce obce nebo naopak chápána pouze jako jedno jedna z institucí obce. Nelze však popřít fakt, že malotřídní škola ovlivňuje společenský život obce, a naopak obec ovlivňuje samotnou školu. Pro samotné obyvatele obce je škola velmi důležitou součástí jejich života. Mnozí ji buď navštěvovali a nyní ji navštěvují jejich děti, nebo se sem sice přistěhovali, ale jejich děti školu navštěvují nebo v budoucnu navštěvovat budou. Ke škole tak mají osobní vztah, je pro ně důležité, aby škola v místě bydliště fungovala a jsou ochotni akceptovat i případné nedostatky či negativa. (Trnková, 2010)

K upevnění pozice malotřídní školy v obci může vést její snaha otevřít se všem obyvatelům obce navazující na myšlenku komunitní školy. Komunitně aktivní škola se zapojuje do místních akcí, spolupracuje s místními spolky, lidmi, firmami. (Knotová, 2010).

K jejímu rozvoji v České republice nabádal již Národní program rozvoje vzdělávání - Bílá kniha „*Některé základní i střední školy fungují již dnes jako vzdělávací a kulturně výchovná centra obce pro děti, mládež i další občany. Poskytují jim podle jejich potřeb nabídku vzdělávacích služeb ve volném čase, slouží jako centra poradenské činnosti či přirozená centra zájmového života obyvatel v místě. Systém komunitních škol umožňuje využití širších lidských zdrojů obce pro vzdělávání i zájmovou činnost.Tato činnost je významná zvláště v oblastech s vysokou nezaměstnaností, na sídlištích a v malých obcích*“ (Bílá kniha, 2021, str. 55).

3.1. Význam malotřídní školy pro rozvoj obce a její obyvatele

Škola má v obci vliv na její každodenní život, a proto bývá vnímán její význam pro venkovskou obec jako veliký. (Knotová, 2010). Velmi důležitým přínosem je jejich schopnost fungovat jako kulturní a společenské centrum. To, že v obci funguje škola, pozitivně přispívá k identitě jejich obyvatel, k rozvoji života v obci a má celkově pozitivní vliv na fungování života na vesnici. (Průcha, 2001)

Přestože jsou na malotřídní školy kladeny stejné požadavky jako na běžné základní školy, je zřejmé, že výuka zde bude odlišná a bude mít svá specifika. Mezi ně patří vzájemná spolupráce škola – rodiče nebo větší možnost seznamovat děti s historií, zvláštnostmi a přírodním prostředím vesnice. Děti zde mohou lépe pochopit vzájemné vazby sociálního prostředí a přírodního prostředí. Nesou v sobě tedy nejen všechny předpoklady plnohodnotného a všestranně rozvíjejícího vyučování, ale pomáhají dětem k samostatnosti, zdravému sebevědomí, ohleduplnosti a poznávání prostředí komunity. (Emmerová, 2000)

Malotřídní školy v místě svého působení plní i další než jen vzdělávací funkce. Existence malotřídních škol je pro obyvatele především malých sídel zásadní a často hraje rozhodující roli zamezující odlivu obyvatel do měst. Významně přispívá k udržení

mladých lidí, zájmu o služby v obci, dalšímu přílivu nových obyvatel a celkově k dalšímu rozvoji obce. V neposlední řadě mají vliv na každodenní život v obci, podílejí na kulturním a společenském životě a působí jako kulturní a společenské centrum, tvoří podstatnou součást tradice obce, pomáhají udržování místních tradic a zvyků a celkově napomáhá k budování identity dětí s místem bydliště. Je tak zřejmé, že existence školy v obci může mít vliv jak na demografickou strukturu vesnice, tak i na její každodenní život. (Trnková, 2010)

Je zřejmé, že spolupráce malotřídní školy s obcí může nabývat různých podob a probíhat s institucemi a spolky působícími v obci, nebo i samotnými občany. Základem je však spolupráce se samotnou obcí, která jako zřizovatel školu financuje a podporuje. Jedná se nejen o spolupráci v oblasti zajištění základního vzdělávání, jak ukládá legislativa, ale také při pořádání řady kulturních a společenských akcí v obci.

„....protože pokud budou děti, tak bude škola a pokud bude škola, tak bude kultura a říkám, je to takovej uzavřený okruh (starosta obce Y).“ (Trnková, 2010, str. 125)

Praktická část

4. Obec Olomučany

Obec Olomučany se rozkládá přibližně 4 km jihovýchodně od města Blanska, v Jihomoravském kraji, na severovýchodním výběžku Dražanské vrchoviny. Je okrajovou částí Moravského krasu. Kolem obce se nachází mnoho turisticky i historicky zajímavých cílů např. Nový hrad, sousední zřícenina Starého hradu, zřícenina Čertova hrádku, Sluneční hodiny, Máchův památník a neposlední řadě mnoho studánek, památníků a pomníčků věnovaných lesu, lesníkům a zakladatelům lesnického Slavína, jehož jsou součástí.

V současné době v obci žije přibližně 1 100 obyvatel. Nachází se zde obecní úřad, pošta, mateřská a základní škola, dvě dětská hřiště, restaurace U Červené růže, obchod se smíšeným zbožím, Kulturní centrum s velkým sálem, knihovnou a galerií, wellnes hotel, fotbalové a víceúčelové hřiště, výletišťe a vodní nádrž Bahňák, muzeum Olomučanské keramiky, kostel Božského srdce páně, zvonička, hasičská zbrojnice, lesní hřbitov. Dostupnost do blízkého Blanska a Brna je zajištěna hromadnou dopravou.

4.1. Stručně z historie obce

Pro zajímavost bych úvodem zmínila některá historická fakta, kterými bych poukázala na dlouhou historii obce a její bohaté kulturního dědictví.

Historie obce je úzce spjata s železářstvím a zpracováním rudy, která se hojně nacházela v okolních hlubokých lesích. S tím také souvisí první osídlení okolí Olomučan, které je dle archeologických nálezů datováno do 8. a 9. století. Zdejší lokalita patřila k nejvýznamnějším železářským střediskům Velkomoravské říše, o čemž svědčí dochovaná torza tavicích pecí v okolí obce. Největší rozmach železářské výroby zde nastal v 8. – 11. stol. s příchodem velké skupiny Slovanů. Tyto první železáře lze považovat za první osadníky. Dalším důkazem osídlení je i původní starý název obce „*Olomuzsany*“, který je ryze Staroslovanský. (*Machač, 2010; Obecní úřad Olomučany, 2023*)

Přesný rok založení obce však není znám. Za počátek je proto považováno datum 1353, které je vyobrazeno na zatím nejstarší známé pečetě obce. Nejstarší písemné zmínky o samotném osídlování obce pocházejí ze 14. stol. Je jí listina z roku 1346, v níž je

uveden majetek po zemřelém maršálkovi Jindřichovi z Lipé. Součástí pozůstalosti je i hrad Olomučany⁴, a to se vším co k němu náleželo. Držitelů Olomučan se v průběhu historie prostrídala velká řádka. Prvními z nich byli Páni z Lipé, dále Páni z Cimburka, Vilém z Opatovic, Johan řečený Bidlo, Páni z Boskovic a Černé Hory. Poslední v řadě byli v letech 1604 – 1850 Liechtensteinové. Od roku 1850 obec Olomučany přecházela mezi politickými okresy Boskovice a Blansko, následoval Okres Blansko a po zrušení okresů v roce 2003 je součástí Jihomoravského kraje. (*Machač, 2010*)

Světového ohlasu se Olomučanům dostalo v 19. stol., kdy se v Olomučanech vyráběla keramika. Největšího rozkvětu zdejší továrna dosáhla v letech 1880 – 1890 pod značkou „*Bratři Schützové*“ nebo „*Gebrüder Schütz*“. Zprvu bylo vyráběno pouze bílé a hnědé kuchyňské užitkové zboží a obyčejná keramika. Později se začaly vyrábět kachlové sporáky, kachlová kamna. Následovala výroba dekorativní keramiky. Keramika byla prodávána do zahraničí, převážně Vídeň, celé Rakousko-Uhersko, Anglie. Výrobky byly prezentovány na světových výstavách a získaly řadu ocenění. Továrna ukončila svoji činnost ve druhé polovině 20. stol. (*Obecní úřad Olomučany, 2003*). Dnes se na obecním úřadě v Olomučanech nachází malé muzeum věnované historii olomučanské keramiky a jsou zde vystavené zachovalé kusy.

4.2. Původ názvu obce

Vlastní název obce je s největší pravděpodobností odvozen od jména biskupského města Olomouce. První stálí osadníci, tak mohli být buď přímo z Olomouce nebo jakékoliv državy olomouckého biskupa, např. i sousedního Blanska. Na dochovaném obecním pečetidle z roku 1749 je vyryto jméno obce a dvě zkřížené dřevorubecké sekery, uprostřed pak rostlinka rozkvetlého lnu, jako symboly obživy místních osadníků. (*Machač, 2010; Obecní úřad Olomučany 2003*).

S názvem obce se pojí pověst *O holé Mučéně*, která byla vydána ve Vlastivědě Moravské – blanenský okres, roku 1902. Autorem byl Jan Knies, který čerpal z nejstarší

⁴ Hrad Olomučany – lidově označován jako Čertův Hrádek, v 15. st. byl zneužíván Hynkem z Kunštátu s přezdívkou Suchý Čert k loupežným výpravám.

olomučanské kroniky, avšak se měl dopustit řady historických nepřesností. Proto spojitost názvu obce s touto pověstí nebyla prokázána. (*Machač, 2010*)

Pověst vypráví o tom, jak malé dítě pláčem prozradilo lid, který se schoval před nepřitelem. Ten všechny pomordoval a zůstalo pouze prostých pár lidí. Do těch končin měl zabloudit kníže Maxmilián a spatřit zde nahou ženu. Ptal se na její jméno a jejich osud. Starý muž mu odpověděl „*Ta divočina se jmenuje Mučena*“. Knížeti se jich zželelo a slíbil, jako jejich pán, postavit zde mlýn. Po návratu do Brna svůj slib splnil. Osadě dali jméno Holá Mučana. „*Po čase obrátilo to jináč, totiž Holimučany, a ni jest Olomučany dědina nazvána. (Obecní úřad Olomučany, Olomučany a okolí zajímavosti z historie, 2003, str. 12-13)*

Naopak neoficiální, ale široko daleko známé pojmenování obce „*Kajesy*“ lze již historicky doložit. Na základě žádosti místního rodáka pana Machače bylo v roce 2007 dohledáno, že přezdívka obce je spojena s malou vesnicí Kayes⁵, ležící v republice Mali v západní Africe, kam byli při kolonizaci v 70. letech 19. století dováženi dělníci z Evropy, aby pomohli budovat mlýny, cukrovary....Kníže Lichtetenstein Jan II., který měl panství na Moravě, byl požádán o pomoc, podařilo se mu sehnat 50 lidí, z nichž 35 bylo přímo z Olomučan. Ti zde vykonávali práci, která byla velmi dobře placená. Asi po 5 letech se vrátili zpět jako zámožní občané. Všude byli vítáni, protože kam přišli, nešetřili penězi. Proto se těmto lidem začalo říkat „*Kajesáci*“ dle vesnice v Mali, kde pracovali. Dle toho se obci Olomučany dosud přezdívá „*Kajesy*“. (*Machač, 2010*)

⁵ Kayes, leží na řece Senegal - <https://www.city-facts.com/kayes-kayes/population>

5. Základní škola a Mateřská škola Olomučany

Škola v Olomučanech oslaví v roce 2026 již 200 let svého trvání. Za tu dobu prošla školou velká řádka místních dětí. Stejně tak za těch necelých 200 let působila ve zdejší škole celá řádka učitelů (cca 120). K těm prvním a zároveň nejvýznamnějším bezesporu patří Karel Tůma, který byl současně i význačnou osobností v obci. Byl zakladatelem Čtenářsko-pěveckého spolku Svatopluk, spoluzakladatelem Sboru dobrovolných hasičů, zakladatelem Okrašlovacího spolku, iniciátorem instalace veřejného osvětlení v obci, propagoval zřízení místního c.k. poštovního úřadu, byl členem obecní rady a místním kronikářem. V neposlední řadě se velice aktivně podílel na pořádání většiny místních kulturních akcí. Na jeho práci pak navázali další pedagogové vč. těch, kteří v místní škole působí dnes a svou školní i mimoškolní činností i oni přispívají ke kulturnímu dění v obci. (*Machač, 2010*) Škola a učitelé v obci tak od svého počátku plnili nejen svoji základní vzdělávací funkci, ale také funkci kulturní a společenskou.

5.1. Počátky výuky v obci

Olomučanské děti nejprve chodily do školy v nedalekém Blansku, ke kterému náležely farou. Již roku 1792 bylo c. k. dekretem povoleno v obci vyučovat. Samotné vyučování začalo o rok později v roce 1793. Škola jako taková zde nebyla a vyučování probíhalo po domech. V roce 1826 byla v Olomučanech vystavěna jednotřídní přízemní škola na místě zbourané obecní pastoušky a bylo jí přiděleno původní číslo 10. Patřila do školního obvodu Jedovnice, pod diecézi Brno a podléhala olomouckému knížecímu patronátu. V roce 1876 byla z důvodu značného počtu žáků škola přestavěna na jednoposchodovou a dvojtřídní. Na její přestavbě se významnou materiální pomocí podílel dr. A. Schütze, který byl majitelem továrny na keramiku v Olomučanech. Avšak ani toto rozšíření školy nestačilo velkému počtu žáků, neboť v těchto letech navštěvovalo školu kolem 180 žáků. V roce 1882 byla škola dále rozšířena na trojtřídní. Do dnešní podoby byla přestavěna v roce 1906, kdy byl zakoupen a zbořen vedle stojící dům. Slavnostní vysvěcení školy se konalo 28.10.1906. Největší zásluhu na rozšíření školy měl nadučitel Karel Tůma. Z původně plánovaného bytu mladšího učitele, sborovny a rezervní třídy bylo až do roku 1920 hasičské skladiště. Poté v těchto

prostorách byla díky tělocvičné jednotce při Čtenářsko-vzdělávacím spolku dělníků, který v obci působil, zbudována tělocvična. (*Machač, 2010*)

Díky velkému počtu žáků (od roku 1885 to bylo přes 250 žáků) byla škola v roce 1908 výnosem c. k. Zemské školní rady oficiálně rozšířena na čtyřtřídní. V roce 1918 školu navštěvovalo dokonce 303 školou povinných dětí. Ve školním roce 1919/1920 bylo ve škole vyučováno v 5 učebnách 6 ročníků. V dalších letech pak docházelo k poklesu počtu dětí, kdy v roce 1924 jich bylo „pouze“ 140 a jejich počet nadále klesal. V roce 1926 školou navštěvovalo 105 žáků a výuka všech osmi ročníků probíhala pouze ve třech třídách. Koncem druhé světové války byla škola zabrána německým vojskem, po osvobození zde byli dočasně umístěni vojáci osvobozené rumunské armády. Významným rokem byl rok 1974, kdy školu navštěvovalo pouze 44 žáků a pátý ročník odešel na stálo do Blanska na školu v Erbenově ulici, tehdejší Hybešova škola (dnes ZŠ Erbenova). V roce 1986 byla ve škole zřízena školní družina. (*Machač, 2010*)

Po celou dobu existence školy se učitelé a žáci zúčastňovali řady mimoškolních, ve své době povinných, ale i nepovinných, činností např. peněžní sbírky pro chudé, postižené, sběr odloženého šatstva či pomoc při polních pracích, vysazování stromků v obecním lese. V dalším období pak sběr druhotných surovin (hadry, železo, papír, bukvice, kaštiny), brigády v místním JZD, sběr léčivých rostlin, Škola byla také centrem kulturního dění v obci. Žáci se svými vyučujícími nacvičovali každoročně divadelní představení, zúčastňovali se veškerých kulturních a politických akcí, schůzí veřejného obecního zasedání, schůzí složek Národní fronty, samozřejmě byla účast v prvomájovém průvodu. Škola vždy pořádala pro své žáky výlety do okolí nebo celodenní zájezdy, zájmové kroužky a o letních prázdninách také tábory. (*Machač, 2010*)

5.2. ZŠ a MŠ dnes

Pro roce 1989 prošla škola různými právními formami, nejprve jako rozpočtová organizace napojená svými příjmy a výdaji na rozpočet obecního úřadu. Poté došlo ke změna na *organizační složku Základní školu Olomučany, okres Blansko* (2001), následovala změna na příspěvkovou organizaci s celým názvem „*Základní škola*

Olomučany, okres Blansko, příspěvková organizace“ (2002). V roce 2012 došlo ke sloučení mateřské školy a základní školy. Sloučením tak vznikla jedna příspěvková organizace jejíž oficiální název je „Základní škola a Mateřská škola Olomučany, okres Blansko, příspěvková organizace“ s jedním statutárním orgánem, kterým je ředitel základní školy (dále také ZŠ a MŠ Olomučany). (www.justice.cz, <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>).

Negativní demografický vývoj je znát také v naší obci, kdy se rodí stále méně dětí. A jejich klesající počet je znát také co se týče počtu dětí navštěvujících zdejší školu. Prozatím se střídají slabší a silnější ročníky, přičemž v letošním roce školu navštěvuje 51 žáků. Ve školním roce 2023/2024 školu navštěvovalo 58 žáků a ve školním roce 2022/2023 to bylo pouze 48 žáků. Mateřskou školu v letošním školním roce navštěvuje 36 dětí, ne všechny však nastoupí do zdejší základní školy. Úbytek dětí se tak brzy může stát palčivým problémem, kterému bude muset do budoucna čelit i zdejší malotřídní škola, respektive obec jako její zřizovatel.

5.3. Zaměření školy

ZŠ Olomučany realizuje vzdělávání svých žáků dle Školního vzdělávacího programu základního vzdělávání – OTEVŘENÁ ŠKOLA.

*„Chceme být **OTEVŘENÁ ŠKOLA** vychovávající k úctě k člověku a kulturním hodnotám se zaměřením na výuku jazyků, informačních technologií a na rozvoj tělesné zdatnosti.“ (ŠVP, ZŠ Olomučany, 2023)*

Otevřená škola mj. znamená, že škola je přístupná všem žákům bez rozdílu, a to otevřená ve vztazích k žákům, rodičům, veřejnosti a médiím, přístupnost areálu školy pro aktivity veřejnosti, spolupráce s regionálními institucemi a spolupráce s jinými školami. (ŠVP, ZŠ Olomučany, 2023)

V rámci své činnosti spolupracuje škola se/s: (ŠVP, ZŠ Olomučany, 2023)

- **Zřizovatelem** - formou pravidelných porad, písemných zpráv (výroční zprávy, rozpočet) a právě informacemi o pořádaných akcích. Při škole funguje od roku 2007 školská rada, která je tříčlenná (zástupce rodičů, zřizovatele a pedagogických pracovníků).

- **Rodiči** – spolupráce probíhá formou třídních schůzek, konzultačních dnů, besídek, dnů otevřených dveří, schůzek pro rodiče žáků prvního ročníku a schůzky s rodiči budoucích prvňáků (webové stránky, e-mailová komunikace, google classroom, rozhlas, obecní zpravodaj).
- **Ostatní instituce** – spolupráce při pořádání kulturních akcí (divadla, besedy, soutěže, olympiády), policie ČR, ZŠ Erbenova Blansko, ZŠ Rudice,
- **Složkami obce** – Sbor pro občanské záležitosti, Sbor dobrovolných hasičů, TJ Sokol Olomučany.

Spolupráci školy s obcí a obecními složkami při společenských a kulturních akcích je věnována další část této práce. Zde bych proto zmínila příklady nedávných aktivit, kterými se škola otevírá občanům obce, zejména rodičům svých žáků. Rodiče žáků prvního, nebo sloučeného prvního a druhého ročníku, se již čtvrtým rokem zapojují do akce *Týden čtení dětem*, kdy přicházejí do vyučování číst dětem ze své oblíbené knížky. Poslední společnou aktivitou školy, rodičů a žáků 4. a 5 ročníku bylo, v rámci projektu *Škola netradičně Podzimní tvoření*, kde si zájemci vyzkoušeli malování kávou. V minulosti se jednalo např. o Vánoční tvoření – Adventní věnce apod. Škola také poskytuje za úplatu prostory tělocvičny (cvičení rodičů s dětmi, cvičení dospělých, atd.)

„V souladu se zpracovanou koncepcí se škola snaží cíleně podporovat budování vzájemných vztahů se zřizovatelem, školskou radou a dalšími partnery (např. obecní knihovnou místními organizacemi a spolky, farností a málotřídními školami v okolí, Mendelovou univerzitou), což příznivě ovlivňuje kvalitu a výsledky vzdělávání dětí a žáků. Funkční součinnost se zřizovatelem přispívá především k postupnému zlepšování materiálních podmínek a k posilování sounáležitosti dětí a žáků s obcí.“
(Inspekční zpráva, 2022)

6. Spolupráce školy a obce na kulturním a společenském životě

Jak již bylo uvedeno v teoretické části, je existence malotřídní školy pro obce velmi důležitá. Nejenže patří k základní vybavenosti obce, ale její přesah je i do oblasti sociální, kulturní a má vliv na její každodenní život. Samozřejmě, že existence školy v obci vyžaduje nemalé finanční náklady. Je pak na zřizovateli, jaké důvody považuje za stěžejní a zda se bude snažit školu v obci udržet, či nikoliv.

Obec Olomučany jako zřizovatel patří k těm, pro něž je existence školy jednou z priorit. Vyvíjí proto maximální snahu o to, aby byla škola i přes vysoké finanční náklady zachována i pro další generace, poskytovala příjemné a kvalitní prostředí pro výuku a volnočasové aktivity žáků, pedagogů a veřejnosti. Snaží se proto investovat do budovy školy, ať už pomocí dotací či hledáním finančních možností ve svém rozpočtu. V minulosti tak byla např. vybudována nová přístavba MŠ (aby byla uspokojena poptávka rodičů po umístění dětí do MŠ), opravena a zmodernizována stávající družina a vybudována družina nová, v loňské roce byla rekonstruována střecha budovy ZŠ, nyní probíhá odvlhčení zdiva budovy, rekonstrukce tělocvičny, výměna otopných těles a plánovány jsou další investice do oprav a modernizace především ZŠ.

Obec podporuje místní školku a školu také po stránce nehmotné. Zajímá se o dění ve škole a školce, kvalitu vzdělávání, možné problémy a jejich řešení, snaží se o udržování dobrých vztahů s vedením školy a pedagogickými pracovníky. U místních dětí je snaha budovat a prohlubovat pocit sounáležitosti, hrdosti, ale i odpovědnosti k místu kde žijí např. tím, že jsou aktivně zapojovány do kulturních akcí, pořádaných obcí či zájmovými spolky.

V rámci zefektivnění a koordinace vzájemné spolupráce obce, školy a jednotlivých zájmových složek byla v roce 2022 zřízena *Kulturní komise* jako poradní orgán rady obce. Komise se schází ve složení zástupců jednotlivých složek, vedení obce, školy a dalších zúčastněných osob čtyřikrát ročně. Předmětem jednání je plán akcí v obci na nacházející období a vzájemné spolupráce na těchto akcích. Současně se stejnou frekvencí vychází obecní *Zpravodaj*, který shrnuje dění v obci za předchozí období a do nějž všichni zúčastnění přispívají svými články.

6.1. Škola a obec

Spolupráce obce se ZŠ a MŠ Olomučany v rámci kulturního a společenského života spočívá nejen ve finanční podpoře pořadatelům či škole při pořádání akcí, ale také v osobní účasti zástupců vedení obce a poděkování dětem za jejich přínos pro obec či reprezentaci obce. Dětem je tímto poskytována zpětná vazba za jejich snahu a úsilí, a je jim dáváno najevo, že jsou pro obec stejně tak důležitými občany jako dospělí spoluobčané.

Jedná se např. o následující aktivity:

Loučení s předškoláky - zahradní slavnost, při níž se děti loučí s MŠ a jsou pasovány na školáčky. Děti mají připravené taneční vystoupení, básničky. Naopak pro děti je připraven program, kdy je pozváno divadlo nebo dětsí animátoři. Vrcholem celé akce je slavnostní pasování na školáčka. Děti si na památku odnášení knížku s věnováním, šerpu, pamětní list. Akce je organizována za finanční podpory obce.

Slavnostní vítání prvňáčků - první školní den starosta obce zavítá mezi prvňáčky, aby je osobně přivítal ve škole, popřál jim hodně úspěchů v nové životní etapě. Na památku je dětem předán malý dárek od obce v podobě knihy a upomínkových předmětů.

Školní akademie – Loučení s pátáky - velká slavnostní událost pořádaná školou, rodiči žáků páté třídy a obcí. Žáci pátého ročníku přecházejí na druhý stupeň na jinou školu se loučí s místní základní školou. Jedná se o veřejnou akci, která probíhá v Kulturním centru Olomučany. V programu vystupují všichni žáci základní školy. Vyvrcholením celé akce je osobní rozloučení a poděkování zástupců obce žákům páté třídy. Součástí je také poděkování rodičů těchto dětí pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům školy. Žáci na památku obdrží od obce šerpu, věcné dárky a dívky navíc malou kytičku.

Balíček ke Dni dětí a Mikuláši - balíček s pochutinami všem dětem se školy a školky.

Vystoupení dětí na kulturních akcích pořádaných obcí - v rámci obecních oslav, významných událostí či návštěv vystupují děti s kulturním programem. Jedná se např.

o oslavy výročí založení obce či účast v soutěži Vesnice roku. Pro děti je vždy připraveno poděkování ve formě sladké odměny. Při kulatých výročích obce se budovy školy a školky otevírají veřejnosti. Bývalí i současní žáci mohou během dopoledne navštívit školu či školku, prohlédnout si třídy, družiny i zázemí školy, pohovořit s pedagogy a zavzpomínat na svá školní léta nad vystavenými kronikami. Současně s budovou školy, jsou otevřené v tento významný den i další veřejné budovy obce, kde prezentují svoji činnost jednotlivé zájmové složky.

Podpora talentů - obec se snaží podporovat mladé talenty. V poslední době to byla např. finanční podpora děvčat z Olomučan, která se se svým závodním týmem Aerobic team Orel Blansko účastnila mezinárodního šampionátu v Budapešti – WDA WORLD DANCE & FITNESS CHAMPIONSHIP, kde se dívky umístily na prvním a druhém místě.

6.2. Škola a Sbor pro občanské záležitosti

Sbor pro občanské záležitosti při obecním úřadu Olomučany (dále jen „SPOZ“) má v obci dlouholetou tradici. Jedná se o komisi zřízenou Radou obce v souladu se zákonem o obcích. Původní náplní činnosti SPOZ byla především účast na významných meznících lidského života jako je vítání nejmenších občánků obce, životní jubilea spoluobčanů, či svatby. V současnosti se SPOZ věnuje širšímu okruhu činností než jen těm, za jejichž účelem byl původně zřizován. Patří sem příprava nebo účast na společenských slavnostech (obecní ples, rozsvěcování vánočního stromu) a další kulturní či jiné společenské akce, kterými přispívá k prezentaci obce, budování a prohlubování vzájemných vztahů mezi spoluobčany, a to napříč všemi generacemi.

Kulturní vystoupení na řadě společenských akcích je připravováno ve spolupráci se základní a mateřskou školou. Vystoupení žáků je s předstihem osobně domlouváno zástupcem SPOZ s ředitel školy. Následná komunikace probíhá již s konkrétními pedagogickými pracovníky, kteří budou děti na vystoupení připravovat. Tj. místo a čas konání akce, téma akce, max. počet dětí, časový rozsah vystoupení, celkové zabezpečení vystupujících dětí (jejich převzetí od rodičů, pedagogický doprovod a následné předání rodičům). Aby byl zjištěn počet vystupujících žáků, jsou jim nejprve rozdány tzv.

návratky s uvedenou akcí. Na základě zjištěného počtu vystupujících poté probíhá nácvik programu buď během samotného vyučování např. v rámci hudební výchovy, případně o přestávkách. Žáci také obdrží domů texty konkrétní básničky nebo písničky, s níž budou vystupovat, aby si mohli text opakovat.

Samotné akce probíhají vždy o víkendu, tedy ve volném čase pedagogů i žáků. O vystoupení je i přesto velký zájem a setkáváme se s pozitivní reakcí a vstřícností. Žáci se scházejí cca 15 minut před začátkem akce, od rodičů je přebírá určený pedagogický pracovník, který má žáky na starost po celou dobu před a během vystoupení. Po vystoupení jsou předány buď rodičům nebo na základě písemného souhlasu odcházejí sami domů.

Z osobní zkušenosti mohu říci, že vystoupení žáků z mateřské a základní školy jsou velice úspěšná, žáci jsou na vystoupení výborně připravení a těší se. Mezi občany, hlavně rodiči a prarodiči, je o tyto akce velký zájem.

Jedná se zejména o následující akce:

- Vítání občánků obce Olomučany
- Den matek
- Posezení pro seniory
- Slavnostní rozsvícení vánočního stromu

Vítání občánků - malá slavnostní událost, při níž jsou starostou obce přivítány nově narozené děti za nové občánky obce Olomučany. Vítání je pořádáno většinou 2 x ročně, v sobotu nebo neděli v dopoledních hodinách. Samotné vítání občánků probíhá v zasedací místnosti obecního úřadu. Na úvod vystupuje s krátkým pásmem básniček 4 – 5 dětí ze základní školy (1-3 třída). Básničky jsou tematické, vybírá je paní učitelka nebo asistentka pedagoga, která se s nimi také vystoupení nacvičuje.

Den matek - akce k oslavě mezinárodního svátku Dne matek, pořádána vždy druhou květnovou nedělí odpoledne, probíhá v nově vybudovaném Kulturním centru. V programu vystupují talentované děti od těch nejmenších po „dospělé“ nejen z naší obce (např. hra na hudební nástroj, zpěv, sportovní vystoupení, ...). Na úvod se

v samostatném vystoupení představují děti z mateřské školy pod vedením paní učitelky s pásmem básniček, písniček a tanečním vystoupením. Následuje vystoupení žáků ze základní školy. Jejich program se skládá z vystoupení jednotlivých ročníků, opět s pásmem básniček, písniček, tanečního či divadelního vystoupení. Účast dětí ze základní školy je kolem 30 žáků, z mateřské školy pak kolem 10 - 15 dětí, převážně předškoláků. Poté následuje individuální vystoupení dětí, které projeví zájem.

Posezení pro seniory - cílovou skupinou jsou senioři v obci. Jedná se o poděkování za jejich celoživotní práci, péči o své blízké, své okolí a vše, čím se přičinili o rozvoj obce. Kulturní program má dvě části. V první vystupují s pásmem písniček, tanečků a básniček děti z mateřské a základní školy (průřezově ze všech ročníků), které projeví zájem na akci vystupovat. V druhé části již hraje seniorům k tanci a poslechu hudební skupina, žánrově zaměřená na starší generaci (např. lidové písně, dechovka, cimbál, ...). Senioři se na vystoupení dětí velice těší, a je to právě jejich vystoupení, které dokáže seniory na akci přitáhnout. Mnohdy se ptají, čím které dítě je, ke komu patří, vzbuzují u nich zájem a zvědavost o dění a novinky v obci.

Uspávání broučků - podzimní, podvečerní akce pořádaná ve spolupráci s mateřskou školou a včelaři. Je určena dětem předškolního věku. Její kouzlo je v množství světýlek, kterými je vyzdobená zahrada mateřské školky. Děti jdou v lampionovém průvodu ke školce a procházejí nasvícenou zahradou, kde je pro ně připraven krátký tematický program (písničky, básničky, hádanky, poznávání broučků nebo hmyzu apod.). Poté se vydají cestou lemovanou světýlky k velkému nasvícenému pařezu na konci zahrady, aby zde uspaly svoje přinesené broučky. Na závěr od včelařů dostanou skleničku medu.

Slavnostní rozsvícení vánočního stromu - zahájení adventu a vánočního času je snad ve všech obcích spojeno s rozsvěcováním vánočního stromu. K této akci neodmyslitelně patří i kulturní vystoupení žáků mateřských, základní nebo uměleckých škol. Nejinak je tomu i v naší obci. Slavnostní rozsvícení vánočního stromu je považováno za největší společenskou akci v obci, na níž vystupují bezmála všichni žáci místní mateřské a základní školy, kteří se dopředu na vystoupení pečlivě připravují v rámci vyučování. Rozsvěcování vánočního stromu probíhá vždy od 16 hodin v sobotu před první adventní nedělí. Vystoupení žáků uvádí ředitel školy, který při této příležitosti přeje občanům, rodičům i dětem krásné vánoční svátky. V programu vystupují nejprve

nejmenší děti z mateřské školy, poté děti za základní školy. V loňském roce byl součástí programu také Vánoční stánek pod vedením Klubu maminek ve spolupráci s mateřskou školou, v letošním roce pro změnu se školní družinou. Součástí je i Vánoční knihovna.

7. Obecní knihovna Olomučany

Nejdříve něco málo z historie veřejné půjčování knih v obci. Počátky můžeme zaznamenat již ve 2. pol. 19. století a je spojeno se vznikem spolků působících v obci, především čtenářsko-pěveckým spolkem „Svatopluk“ a Čtenářsko-vzdělávacím spolkem dělníků. Veřejná knihovna pak vznikla v roce 1924 dle požadavku zákona o povinnosti obcí zakládat veřejné knihovny. (www.olomucany.cz)

Zdejší knihovna se několikrát stěhovala. Dlouhá léta byla umístěna také přímo v budově základní školy. V roce 2018 se přestěhovala do provizorních prostor na Obecním úřadě a uvolnila místo pro novou družinu. V roce 2023 došlo k jejímu poslednímu stěhování. Slavnostní otevření obecní knihovny v nově vybudovaném Kulturním centru Olomučany (dále také KC Olomučany) se uskutečnilo 17.11.2023. Kulturní vložkou byla četba povídky *O smutné knížce* vybranými žáky ze základní školy. Součástí KC Olomučany je galerie umístěná přímo na knihovnou.

7.1. Spolupráce knihoven a škol v oblasti vzdělávání

Obecní knihovny patří k občanské vybavenosti obce, byly a jsou součástí kulturního života obce a jsou také další důležitou součástí vzdělávacího systému. O významu spolupráce škol a knihoven svědčí dlouhodobý zájem a úsilí ze strany institucí věnujících se vzdělávání v České republice. Zapojení knihoven obecně do systému vzdělávání je proto jejich dlouhodobým cílem. Podpora knihoven jako vzdělávacích institucí přispívajících k rozvoji čtenářství, informačních a mediální gramotnosti dětí, žáků a studentů byla v roce 2021 zahrnuta v Memorandu o spolupráci mezi ministerstvy školství, mládeže a tělovýchovy a kultury. V roce 2023 pak také v Memorandu o spolupráci Sdružení knihoven s Národním pedagogickým institutem.

V roce 2019 proběhlo celostátní šetření o spolupráci knihoven a škol, jehož cílem bylo zmapování vztahu knihoven a škol v oblasti vzdělávání, ale také identifikace problémů a nalezení možností pro zlepšení či změnu. Do průzkumu se zapojilo celkem 841 knihoven, z toho 235 knihoven z obcí s 1001 – 3000 obyvatel (29%). Zjištění a závěry z průzkumu byly zpracovány ve zprávě „*Současný stav spolupráce ve vzdělávání mezi veřejnými knihovnami a školami*“, z níž mj. vyplývá, že zúčastněné knihovny

uspořádaly v roce 2018 přes 50 tis. vzdělávacích akcí, z toho knihovny v obcích se stejným počtem obyvatel jako naše obec uspořádaly dohromady 4323 akcí, tj. průměr na knihovnu byl 19 akcí/rok. Z průzkumu dále vyplynulo, že nejčastěji knihovny spolupracují s 1. stupněm základních škol a mateřskými školami. Více než polovina knihoven a poboček pořádá vzdělávací aktivity pro školy pravidelně (týdně, měsíčně), avšak poměrně velká část knihoven uvedla, že spolupráce je spíše nepravidelná, několikrát za pololetí, případně dle zájmu a potřeb školy. Nejčastěji se témata vzdělávacích akcí zaměřují na seznámení se službami knihoven (až 84% knihoven) a k nejúspěšnějším akcím patří knihovnické lekce, besedy, informační vzdělávání a následuje akce na podporu čtenářství dětí *Už jsem čtenář - Knížka pro prvňáčka*, která je zakončena tzv. pasováním prvňáčků na čtenáře. Jak je uvedeno ve zprávě „*Jedním z dlouhodobých cílů rozvoje knihoven je jejich intenzivnější zapojení do procesu vzdělávání a celoživotního učení. Knihovny jsou nedílnou neformální součástí vzdělávacího systému a pro školy jako představitele formálního vzdělávání jsou přirozenými a tradičními partnery.*“ (MAZÁČOVÁ, PILLEROVÁ, RICHTER, 2019, str. 5).

Obecní knihovnu v Olomučanech je možné zařadit dle uvedeného průzkumu do početné skupiny knihoven z obcí s 1001 – 3000 obyvatel. Výše uvedeného průzkumu se však v roce 2019 neúčastnila. Jak jsem již uvedla v přechozím textu, v naší obci je jedna mateřská a jedna základní škola s 1. stupněm vzdělávání, s nimi také obecní knihovna aktivně spolupracuje. Což koresponduje s výsledkem průzkumu, s kým knihovny nejčastěji spolupracují. Proto jsem se zeptala paní knihovnice na dvě vybrané otázky uvedené v dotazníku, který byl součástí průzkumu, a to:

1. jak často probíhá spolupráce knihovny a školy,
2. kterých vzdělávacích oblastí se vzdělávací aktivity knihovny týkají.

Odpověď na první otázku koresponduje s výsledky průzkumu, kdy spolupráce je dle zájmu a potřeb školy, což je i náš případ. Dle paní knihovnice by spolupráce mohla být častější, ale škola má i mnoho jiných akcí a aktivit. Vše musí skloubit s výukou. Paní knihovnice je proto ráda za současnou spolupráci, která se navíc neustále zlepšuje. Vše je o vzájemné dohodě a komunikaci. Stejně tak s nabídkou besed autorů, kdy je vedení školy nejprve zaslána nabídka možných termínů a záleží pak už na tom, zda daný termín vyhovuje i druhé straně. Po přestěhování knihovny do nových prostor v KC Olomučany

se navíc zlepšily podmínky pro pořádání větších akcí, co se týče nejen prostoru, ale také technického vybavení. K dispozici jsou krásné moderní prostory knihovny vybavené promítacím plátnem a dataprojektorem, navazující galerie, případně prostorný sál. Dříve byly akce limitované především omezeným prostorem a besedy se konaly ve školních třídách nebo v tělocvičně. Paní knihovnice si velice chválila spolupráci se školní družinou, která knihovnu v rámci kulturního vzdělávání často navštěvuje, ale také, jak jsem již uváděla ve výčtu aktivit, i v rámci zapojení se do soutěže *Jižní Morava čte* či spolupořádání výstav prací dětí ze školní družiny v galerii. Konkrétní příklady spolupráce obecní knihovny a školy jsou uvedeny v následující kapitole.

Druhá otázka se týkala vzdělávacích oblastí. Zde je potřeba brát v potaz, zda knihovnu navštíví děti z mateřské nebo ze základní školy. Děti z mateřské školy se především s knihovnou seznamují, poznávají, co to vlastně knihovna je, co se zde děje, jak knihovna funguje, jak se mají chovat ke knihám a proč je dobré číst. U školních dětí je to podobné, především u těch, kteří jsou v knihovně poprvé. Navíc se však seznamují s tím, jak si knihy vybrat, jak s nimi zacházet, jak a podle čeho se knihy řadí, aby bez problému našly tu správnou knihu, kterou hledají.

Tato spolupráce je již na dětech znát. Slovy paní knihovnice „*Každopádně vidím rozdíl v přístupu dětí ke knihovně. Na začátku mé činnosti tam vstupovaly tak trochu s obavami, teď vidím, že se do knihovny těší, jsou uvolněné, cítí se tam dobře. Mám z toho radost.*“

7.2. Škola a obecní knihovna

Ať už se obecní knihovna nacházela v prostorách základní školy, obecního úřadu, ale především nyní nově v KC Olomučany, vždy byla a je otevřená dětem a spolupráci se ZŠ a MŠ Olomučany. S příchodem nové paní knihovnice v roce 2017 došlo k výraznému rozšíření vzájemné spolupráce. Paní knihovnice nejenže navázala na již dříve pořádané návštěvy dětí ze školky a školy, především družiny, v knihovně, ale začala pro děti pořádat nové akce a zapojovat děti do dalších společných aktivit podporujících jejich vztah ke knihám a četbě.

Od roku 2017 se děti ze školní družiny ve spolupráci s knihovnou pravidelně zapojují do projektu „*Jižní Morava čte*“, jehož cílem je podpora čtenářství dětí a mládeže v Jihomoravském kraji. Již v témže roce získali naši žáci v rámci tohoto projektu v kategorii literárně-výtvarné krásné třetí místo s prací na téma „*Příběhy mého kraje*“ nazvanou „*Nový hrad u Olomučan*“. I v dalších ročnících postoupily práce dětí ze školní družiny do krajského kola a získaly ocenění. Děti, které se soutěže účastní, se setkají s paní knihovnicí, od které vždy dostanou na památku diplom a drobné dárky.

Velkého úspěchu se těší výstavy prací dětí ze školní družiny. Dříve byly tyto výstavy umístěny přímo v knihovně. Při příležitosti slavnostního otevření nového KC Olomučany, uspořádala knihovna ve spolupráci s družinou v galerii výstavu na téma *Voda a vodníci*. Na ni poté navázala dalšími výstavkami dětí ze školy. V galerii jsou pořádány i výstavy výtvarných děl např. místních výtvarníků nebo fotografií z historie obce, které děti také navštěvují. Při té příležitosti zavítají i o patro níž do knihovny.

Ve spolupráci s učitelským sborem jsou pro děti pořádány besedy a přednášky se známými spisovateli nebo ilustrátory dětských knih či komiksů. V letošním školním roce byla pro žáky základní školy uspořádána v obecní knihovně beseda a workshop s autorem, scénáristou a komiksovým výtvarníkem Danielem Vydrou nebo se spisovatelem dětských knížek Jiřím Šanderou.

V neposlední řadě probíhá v knihovně na konci školního roku již tradiční pasování prvňáčků na čtenáře. Každý prvňáček předvede svoje čtenářské umění a poté složí slavnostní slib *Rytíře řádu čtenářského*. Letos si prvňáčci dokonce připravili překvapení pro paní knihovnici, v podobě krátkého vystoupení o evropských státech a jejich hlavních městech. Vrcholem akce je samotné slavnostní pasování prvňáčků starostou obce na čtenáře. Děti si z knihovny na památku odnášejí Čtenářský glejt, knížku s věnováním od své třídní paní učitelky a paní knihovnice a drobné dárky od obce.

7.3. Ocenění obecní knihovny Olomučany

Práce, úsilí a snaha paní knihovnice zapojit obecní knihovnu do veřejného života obce byla oceněna nejen přístupem dětí, či vedením obce, ale již v roce 2019 knihovna a paní knihovnice získala na setkání knihovníků našeho regionu ocenění pověřené knihovny

za modernizaci knihovnických služeb v obci a za podporu dětského čtenářství v obci. Získaná ocenění a jejich odůvodnění přesně vystihují smysl, význam a účel činností a vzájemné spolupráce mezi obcí, knihovnou, školou, ale i dalšími zájmovými spolky působícími v obci.

V roce 2020 byla obecní knihovna nominována na ocenění *Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2020*, které Moravská zemská knihovna každoročně uděluje pod patronací hejtmána kraje nejlepším jihomoravským veřejným knihovnám.

V letošním roce se naše obec zúčastnila krajského kola celorepublikové soutěže Vesnice roku, v níž se Vesnickou knihovnou Jihomoravského kraje 2024 stala obec Olomučany a postoupila tak do celostátní soutěže Knihovna roku. Odůvodnění hodnotící komise zní: „*Ocenění získává za aktivní přínos knihovny k rozvoji komunitního života obce, spolupráci se školou a za budování vztahu k místu*“. (www.olomucany.cz).

Na toto ocenění následně navázalo další, kdy při setkání knihovníků a zřizovatelů v Boskovicích 14. listopadu 2024 získala paní knihovnice „*Ocenění za rozvíjení komunitních aktivit v obci a modernizaci knihovnických služeb* a v soutěži Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2024 obdržela v listopadu „*Poděkování za nadstandardní poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb a za příkladný rozvoj vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit podporujících soudržnost obce Olomučany a rozvoj mezilidských vztahů*.“ (Olomučanský zpravodaj 4/2024, www.olomucany.cz)

8. Spolupráce školy a další zájmových složek na kulturním a společenském životě v obci

V obci dále působí řada zájmových spolků a organizací. Krom již zmiňovaného SPOZ a knihovny, jsou jimi TJ Sokol Olomučany, Sbor dobrovolných hasičů a Jednotka sboru dobrovolných hasičů Olomučany, Myslivecké sdružení, Včelaři, Klub maminek, Klub důchodců a Kajesan.

Díky široké občanské vybavenosti v obci, aktivní činnosti spolků a organizací, vzájemné spolupráci všech zájmových složek, školy a knihovny, nabízí obec svým občanům bohatý kulturní, společenský a sportovní život, do nějž jsou také aktivně zapojovány zdejší děti.

8.1. Škola a TJ SOKOL Olomučany

Sport, především fotbal neodmyslitelně patří k životu v každé obci. Nejinak je tomu i u nás. V roce 1933 byl v obci založen Klub kopané při místním Čtenářsko – vzdělávacím spolku dělníků, který od konce 2.sv. války působí jako oddíl kopané při tělocvičné jednotě Sokol dodnes.

V době jeho vzniku bylo v obci vybudováno fotbalové hřiště, dnes již travnaté. V roce 2019 bylo v areálu hřiště otevřeno nové multifunkční hřiště. Obě jsou využívána nejen ke sportovním aktivitám, ale jsou také místem, kde probíhají další společenské a kulturní akce. V dopoledních hodinách během školního roku jsou pak obě sportoviště využívána dětmi z blízké mateřské školky ke sportovním hrám a vycházkám. Základní škola má tato hřiště k dispozici v rámci výuky tělesné výchovy.

TJ Sokol Olomučany se dlouhodobě věnuje výchově mladých fotbalistů. Práci s mládeží pokládá za svoji prioritu. První družstvo žáků bylo vytvořeno již v roce 1974. V průběhu let byla založena další družstva v kategoriích od mladší přípravky až po dorost. V mladších kategoriích hrají převážně děti navštěvující zdejší základní a mateřskou školu. Velmi oblíbené a dětmi hojně navštěvované je koncem prázdnin Dětské sportovní odpoledne - *Memoriál manželů Štěpánkových* a příměstský sportovní tábor, určený nejen pro mladé fotbalisty.

Mladí fotbalisté, kteří jsou žáky ZŠ Olomučany a hrají fotbal (nejen za TJ Sokol Olomučany) se během školního roku účastní dvou fotbalových turnajů. Těmi jsou *Mc Donald's Cup* a *Olympiáda malotřídních škol v Ráječku*.

Mc Donald's Cup – je největší školní celorepublikový fotbalový turnaj v Česku, do něhož se každoročně zapojí více než 2300 školních týmů z celé republiky. Mohou se ho účastnit holky a kluci z prvního stupně základních škol. Fotbalový tým se tak musí skládat pouze ze žáků dané základní školy. Do roku 2022 soutěžili ve dvou kategoriích, v roce 2023 přibyla třetí kategorie, a to kategorie M (malotřídky). (www.mcdonaldscup.cz)

V roce 2017 se zdejší škola přihlásila poprvé. Do okrskového finále nastoupili jako „Kajesy“ tým. Hned v následujícím roce se týmu „Kajesy“ podařil obrovský úspěch. V internetovém hlasování fanoušků o nejoblíbenější tým, které bylo jednou ze součástí soutěže, se tým „Kajesy“ stal nejoblíbenějším týmem 21. ročníku Mc Donald's Cupu v České republice. Odměnou pro děti byl výlet organizovaný pořadatelem akce na celorepublikové finále do Ústí na Labem. Zde převzaly za své vítězství od pořadatelů poukaz na týdenní fotbalový kemp pro celý tým v hodnotě 150.000 Kč s profesionálními trenéry a legendami českého fotbalu. Celý slavnostní ceremoniál přenášela Česká televize. (www.olomucany.cz). Tohoto turnaje se, s malými přestávkami, škola účastnila i v dalších letech. V roce 2023 si děti z okresního finále, které hrály se základními školami z okresu Výškov v kategorii M, přivezly krásné 2. místo a těsně jim tak unikl postup do krajského finále v Brně. V roce 2024 se zúčastnily již jubilejního 25. ročníku Mc Donald's cup v Blansku.

Olympiáda malotřídních škol v Ráječku - je okresní turnaj ve vybíjené a kopané, kterého se účastní okolní malotřídní školy. I na tento turnaj žáky doprovázejí jejich fotbaloví trenéři. Jak ve vybíjené, tak v kopané opět reprezentují ZŠ a MŠ Olomučany především mladí fotbalisté TJ Sokol Olomučany, případně dalším spolužáci, kteří jsou registrovaní hráči jiného fotbalového klubu.

Na oba zmíněné turnaje jsou ředitelem školy, na návrh trenérů mládeže, vybráni žáci z jednotlivých ročníků, kteří hrají fotbal, aby reprezentovali svoji školu. Po souhlasu rodičů s účastí jejich dětí na turnaji je následně zaslána přihláška spolu se jmenným seznamem hráčů a hráček. Tito jsou v den konání turnaje uvolnění ředitelem školy

z vyučování. Děti na turnaj doprovází nejen pedagogický pracovník školy (asistentky pedagoga nebo vychovatelky z družiny), ale také dva trenéři z TJ Sokol Olomučany a případně rodiče. Trenéři také zajišťují dopravu dětí na turnaj a zpět.

Pokud shrnu spolupráci školy a TJ Sokol Olomučany, je zřejmé, že tato stojí a padá s osobou trenéra mládeže, jeho nadšením a ochotou ve svém osobním volnu, doprovázet nejen svoje klubové svěřence na uvedené školní turnaje. Na tomto místě však musím zdůraznit, že těmito trenéry v minulosti byli a je tomu tak i nyní, otcové žáků, kteří právě fotbal hrají. Tito trenéři pak se svými svěřenci zůstávají a postupují do vyšších kategorií. Otázkou tak zůstává, zda se škola bude moci i v dalších letech účastnit především turnaje Mc Donald's Cup. Neboť, jak děti postupují do vyšších ročníků základní školy a tím také do vyšších kategorií v kopané, kolísá i počet mladých fotbalistů ve třídě. V neposlední řadě je otázka, zda v budoucnu přijdou s novými žáky i noví trenéři, kteří budou ochotni v tomto pokračovat, a nejen své svěřence doprovázet na školní turnaje, zejména již několikrát zmiňovaný Mc Donald's Cup.

8.2. Škola a ostatní zájmové složky působící v obci

Myslivecké sdružení Olomučany

Počátek založení Českomoravské myslivecké jednoty v Olomučanech se datuje do roku 1947, kdy byla založena místní jednota. Se zvětšující se honitbou narůstal také počet nových členů. V současné době má dle sdělení předsedy Myslivecké sdružení 25 členů, kteří se mj. věnují také práci s mládeží.

Pro žáky ze ZŠ Olomučany probíhá každou třetí sobotu v měsíci kroužek myslivosti a ochrany přírody. Jeho náplní je seznámit děti s ochranou přírody, životního prostředí, učí se, jak přežít v přírodě, věnují se odchovu bažantů, výsadbě stromů a keřů, čištění okolních studánek a mnoha dalším aktivitám. Kroužek navázal na besedy s předsedou mysliveckého sdružení Olomučany, které probíhaly přímo ve škole. Děti ze školní družiny na podzim sbírají kaštany a žaludy, které předávají myslivcům pro zvěř na zimu.

Myslivecké sdružení se aktivně zapojuje také do veřejného života obce. V letošním roce uspořádalo pro děti *Dětský den s myslivci* na myslivecké chatě, účastní se akcí

pořádaných ostatními spolky např. v předchozích letech Dětský den v rámci slavnostní otvírání víceúčelového hřiště, či Dětské sportovní odpoledne, kde si děti mohou vyzkoušet střelbou z luku či vzduchovky, poznávají stopy zvěře atd. Každoročně se myslivci zapojují do celorepublikové akce *Uklid'me svět, uklid'me Česko*, které se účastní také děti se svými rodiči. Myslivecké sdružení dále spolupracuje s Klubem důchodců, pro něž pořádá např. besedy na myslivecké chatě.

Včelaři

Historie včelařského spolku v obci sahá až do roku 1918. Včelaři jsou součástí Českého svazu včelařů, mezi jehož hlavní úkoly patří mj. péče o růst odborné a společenské úrovně nejen jeho členů, ale také působení na mládež a její získávání pro chovatelskou činnost.

Spolupráce s místní školou a družinou spočívá v osvětové činnosti. Jak uvedl předseda olomučanských včelařů, na přednáškách děti shlédnou nejprve video, ze kterého se dozví o včelách to nejdůležitější např. kdy a jak dlouho dokáží včely žít, jak se tvoří med, kolika let se dožívá včelí královna atd. K dispozici mají obrázky, mohou si prohlédnout a vyzkoušet pomůcky pro včelaře, včelí vosk, včelí úl s živými včelami. Přednášky pořádné v rámci školy jsou však příležitostné, na základě zájmu ze strany vedení školy. V minulosti děti s družinou navštívily např. výstavu ke 100. výročí založení včelařské organizace v Olomučanech, kde si prohlédly včelařské vybavení, vyzkoušely točit medomety, pročetly si všechny zajímavosti o včelách a ochutnaly med. Pro velký zájem byla pak ochutnávka medu znovu zopakována přímo ve školní družině.

V rámci své činnosti se Včelaři Olomučany zapojují do veřejného života obce např. pořádáním vlastních akcí a přednášek pro obyvatele Olomučan či spoluprací s ostatními složkami a obcí. Pro veřejnost pořádají pravidelně *Včelařské odpoledne*, jehož součástí je i program pro děti (tvořivá dílnička). Spolupodílejí se např. oslavách založení obce, soutěži Vesnice roku, rozsvěcování Vánočního stromu, Uspávání broučků.

Sbor dobrovolných hasičů

Založení hasičského sboru v obci se datuje do roku 1886. První hasičské skladiště stálo přímo před školní budovou, a v roce 1906 bylo přemístěno do míst dnešní tělocvičny

základní školy. V letech 1955 až 1957 byla postavena nová hasičská zbrojnice hned vedle zdejší základní školy.

Po dohodě vedení školy a vedení SDH mají žáci školy nebo školky možnost absolvovat prohlídku hasičské zbrojnice, buď v rámci výuky nebo družiny. Mohou si prohlédnout nejen vybavení zbrojnice, ale také hasičská vozidla a vše s tím související. Získají řadu nových poznatků o práci hasičů, které mohou dále využít v soukromém životě nebo např. zapojením do různých soutěží. A právě děti z obou oddělní družiny se pravidelně účastní soutěže „*Požární ochrana dětí a mládeže*“, kam posílají své obrázky. V roce 2023 se pod záštitou Okresního sdružení hasičů v Blansku konal již 49. ročník, vyhlášení proběhlo v prostorách Hasičské záchrané stanice v Blansku na Poříčí a mezi oceněnými byli tři žáci základní školy z Olomučan.

Bohužel v současné době nemá SDH Olomučany žádné družstvo dětí, žáků ani dorostu, jak tomu bývalo v minulosti. Již v roce 1922 měl olomučanský sbor chlapecký a dívčí dorost. V 60-tých letech minulého stolení musely sbory omlazovat členské základny a zaměřovaly se proto na nábor dorostenců a žáků. Vznikaly tak požárnícké žákovské kroužky. Na začátku sedmdesátých let začínaly sbory spolupracovat se základními školami a vznikaly tzv. kolektivy mladých požárníků. V roce 1972 vyhlásilo ústředí soutěž pro školní mládež nazvanou Plamen. Mezi prvními se zapojily do soutěže i Olomučany. Ještě v roce 2013 probíhal nábor mladých hasičů. Na konci roku 2018 byl po delší odmlce znovuobnoven Kroužek mladých hasičů, avšak jeho činnost neměla dlouhého trvání.

V současné době se SDH nevěnuje přímé práci s dětmi, nicméně pořádá v obci tradiční *Pálení čarodějnic* nebo *Čertovský rej* s programem pro děti. Jako spoluorganizátor se účastní dalších akcí v rámci obce. Členové SDH Olomučany poskytují škole výpomoc v rámci cvičné evakuace či technickou výpomoc např. při úklidu školního dvora po jeho rekonstrukci a rekonstrukci střechy školy. Nedocenitelná je jejich pomoc při různých událostech, ať už se jedná o požáry, odstraňování padlých stromů, pomoc při odstraňování následků dopravní nehody, či nedávných povodních. Hasičská zbrojnice se otevírá návštěvníkům z řad veřejnosti pravidelně při oslavách výročí založení obce, či výročí založení SDH Olomučany.

Klub důchodců

Dalším zájmovým spolkem, který v obci působí již dlouhá léta je Klub důchodců, který pořádá setkání, posezení či besedy, výlety nebo vycházky pro seniory žijící v obci. Propojení školy, školky a Klubu důchodců je pouze v rámci vystoupení dětí – žáků na předvánočním posezení pro seniory, které pořádá SPOZ (viz kap. 6.2.).

Současná předsedkyně klubu důchodců a paní knihovnice v jedné osobě, by však ráda seniory více zapojila do činností s dětmi. Což, jak sama uvedla, se jí zatím nedaří, neboť je obtížné skloubit obě skupiny časově, a především přesvědčit seniorky, aby se takových aktivit účastnily. Jednou z nápadů je např. to, aby „babičky“ mohly navštěvovat mateřskou školu a číst dětem pohádky před spaním přímo ve školce. Velmi oceňuje, a je za to ráda, že do knihovny chodí některé seniorky se svými vnoučaty a vedou je tak ke čtení a lásce ke knihám.

U seniorů měla velkou odezvu výstava výtvarných prací dětí ze základní školy v galerii, kterou připravila Knihovna ve spolupráci se školou (viz kap. 7), kdy se babičky „chlubily“ prací svých vnoučat. Nadějná je započatá spolupráce s Klubem maminek, kdy se na jejich pozvání seniorky účastnily akce „Korálkování“ a „Jarní tvoření“, některé přišly i se svými vnoučaty.

Dle mého názoru je každá společná aktivita dětí a seniorů důležitá pro obě strany. Seniorům přináší radost, povzbuzení a smysl do dalšího aktivního života, dětem mohou senioři předat své životní zkušenosti. Navíc to v dětech učí úctě a respektu ke stáří a slušnému chování vůči našim starším spoluobčanům.

Kajesan

Název spolku je odvozen od přezdívky obce viz kapitola 4.2. Kajesan z.s. byl založen v roce 2018. V rámci své činnosti se zabývá především organizací aktivit a činností pro děti, mládež a dospělé. Jak je uvedeno na webových stránkách obce „*Spolek aktivně podporuje oprávněné zájmy dětí a mládeže ve snaze napomáhat k jejich všestrannému rozvoji po stránce duševní, sociální, morální a tělesné a napomáhat v boji proti kriminalitě a různým sociálně patologickým jevům působícím na děti a mládež.*“
www.olomucany.cz/kajesan/

Spolek v obci pořádá kulturní, kulturně – vzdělávací akce, kulturní a společenské akce, zájmové aktivity jak pro děti, tak pro všechny občany obce. Nabízí také zájmové

kroužky a dílny pro děti. Jeho činnost se zaměřuje především na obnovu, udržení, uchovávání lidových tradic a zvyků např. *Pomlázkování, Dýňobraní, Vánoční tvořivá dílna, Vánoční koncert, Lidový košť vína u cimbálu, Folklórní festival lidových chas*. Pro děti, které navštěvují taneční kroužek Kajesan, pořádá letní soustředění, jako přípravu na Svatováclavské hody či vystoupení při různých slavnostních příležitostech (oslavy založení obce, prezentace při soutěži Vesnice roku atd.).

Hlavní akce, při nichž spolek přímo spolupracuje se základní a mateřskou školou, jsou:

- **Svatováclavské hody** – ve slavnostním programu se přestaví nejen krojovaná chasa, ale také děti z mateřské školy. Je již tradicí, že na Svatováclavských hodech vystupují krojovaní „předškoláci“ s pásmem lidových tanečků pod vedením paní učitelky.
- **Tříkrálový koncert v kostele Nejsvětějšího Srdce Páně v Olomučanech**, kde pod vedením ředitele základní školy vystupují žáci, kteří o vystoupení projeví zájem.
- **Kajesánek** – taneční kroužek pro děti od první třídy, kde se děti učí tancovat folklórní tance. Vyústěním jejich celoročního úsilí je jejich vystoupení po boku krojované chasy na Svatováclavských hodech.

Klub maminek

Klub maminek působí v obci teprve od září roku 2022, což je oproti ostatním zájmovým spolkům velice krátká doba. Jak uvedla předsedkyně klubu, vzájemná spolupráce proto zatím probíhá především na bázi sdílení informací s cílem oslovit komunitu rodičů dětí z MŠ např. prostřednictvím plakátů umístěných na nástěnkách školky, školy nebo prostřednictvím e-mailové komunikace mezi školkou / školou a rodiči dětí. Záměrem, proč Klub maminek v obci vznikl, byla snaha zapojit a vzájemně seznámit navzájem maminky malých dětí, které jsou tzv. místní s maminkami, které se do obce přistěhovaly a měly tak možnost navázat rychleji nové kontakty.

Přímá spolupráce se školou probíhá pouze formou pronájmu prostor tělocvičny za účelem vedení kroužku pohybových aktivit pro děti předškolního věku. Klub maminek uzavřel s vedením školy nájemní smlouvu a hradí dohodnutou částku za pronájem tělocvičny, avšak pouze za lekce, které skutečně proběhly. Kroužek je zpoplatněn částkou 80 Kč/lekcí (předplatné) nebo 100,- Kč/lekcí (jednorázové vstupné).

V loňském předvánočním čase oslovil Klub maminek návrhem na výpomoci s přípravou stánku při slavnostním rozsvícení vánočního stromu mateřskou školou. Byli osloveni rodiče dětí z MŠ, zda by měli zájem se svými dětmi vyrobit, upéci, atd. co kdo umí, něco co má rád, co je mu blízké a tyto výrobky prostřednictvím Klubu maminek nabídnout k prodeji na vánočním stánku. Mateřská školka zprostředkovala sběr hotových výrobků a přispěla svými výrobky, které děti vyrobily ve školce. Zástupci Klubu maminek v určeném termínu výrobky vyzvedli a poté prodávali během rozsvěcování vánočního stromu v prostorech obecního úřadu, kde má Klub maminek svoji klubovnu. Výtěžek z prodeje byl věnován do Mateřské školy na nákup „vánočních dárků“ pro děti. Tento nápad se setkal s velkou odezvou, sešlo se mnoho krásných výrobků nejen s vánoční tematikou. Proto se Klub maminek s SPOZ rozhodli vánoční stánek opakovat i v letošním roce, tentokrát pro změnu byla zapojena školní družina a stánek byl umístěn v prostorách obecní knihovny.

Do budoucna by rád Klub maminek rozšířil spolupráce s mateřskou školkou tak, aby se do jejich aktivit a společných akcí zapojovalo více rodičů s malými dětmi. Dle mého názoru se jim jejich záměr daří úspěšně realizovat, např. prostřednictvím nedávných aktivit jako bylo *Herní odpoledne*, *Dušičková stezka* nebo *Adventní okénka*.

9. Školní družina a zapojení do veřejného život obce

Závěrem bych se ještě ráda krátce pozastavila na možnostmi zapojení dětí ze školní družiny do veřejného života obce z pozice vychovatele ve školní družině. Možnosti zapojení školní družiny nabízí samotný školní vzdělávací program pro školní družinu v rámci okruhů výchovně vzdělávací volnočasové zájmové činnosti, které vychází z Rámcového vzdělávacího programu MŠMT „*Člověk a jeho svět*“. Pro zájmovou činnost školní družiny se člení do pěti tematických okruhů. V rámci tematických okruhů *Místo, kde žijeme* a *Lidé kolem nás* se, dle mého názoru, nabízí řada příležitostí a možností pro aktivní zapojení dětí do veřejného života obce.

Jak již bylo uvedeno v praktické části této závěrečné práce, školní družina v Olomučanech této příležitosti aktivně využívá a zapojuje se pravidelně do kulturního dění. Spolupracuje především s obecní knihovnou (návštěvy knihovny, přednášky, výstavy v galerii), ale také s organizacemi a zájmovými spolky v obci např. již zmiňovaný vánoční stánek Klubu maminek, či výroba přáníček pro seniory, maminky,

obrázky jako výzdoba sálu na ples, vystoupení školní družiny v rámci oslav výročí obce, školní akademie, návštěva hasičské zbrojnice či myslivecké chaty, účast v řadě soutěží např. Jižní Morava čte, Srdce s láskou darované, Požární ochrana dětí a mládeže atd., kde děti ze školní družiny se svou paní vychovatelkou získávají i řadu ocenění. Tím nejvýznamnějším bylo v roce 2016 krásné 3. místo právě v soutěži *Srdce s láskou darované – Srdce pro Elišku*, kdy ocenění přebíraly osobně děti se paní vychovatelkou v Poslanecké sněmovně České republiky (<https://srdce.age-management.cz/vitezove-2015>).

Volnočasové vzdělávání v rámci školní družiny může nabízet nespočet aktivit a činností při nichž se děti seznamují s místem, kde žijí, s jeho kulturou, historií, rozvíjí sociální vztahy a zájem dětí o dění v obci a děti se mohou stát i přímými účastníky tohoto dění. Je pak na konkrétním vychovateli školní družiny, jak a zda vůbec této příležitosti využije a jak ji uchopí.

Závěr

Cílem závěrečné práce bylo poukázat na význam malotřídní školy pro obec a její obyvatele, pro další rozvoj a růst obce, ale především její důležitou a nezastupitelnou roli v oblasti kulturního a sociálního života obce. Malotřídní školy od začátku vzniku byly vnímány jako centrum kulturního dění na vesnici a od učitelů se tak nějak automaticky očekávalo, že budou svou mimoškolní činností přispívat k rozvoji dané obce v rámci sociálního a kulturního dění. Dá se říci, že tato očekávání a vnímání malotřídní školy, především na malých vesnicích, přerývají dodnes.

Komunita, společenství lidí, v obci je tvůrcem veřejného, kulturního a společenského dění, a právě malotřídní vesnická škola je od nepaměti její neodmyslitelnou součástí. Zapojení dětí, žáků malotřídní školy, významně podporuje aktivní život v obci. Propojenost školy, obce a další složek či organizací, které v obci působí významně přispívá ke zvýšení „atraktivity“ obce v očích občanů, ale také k budování vzájemného vztahu, pouta mezi občany obce a obcí samotnou. V neposlední řadě má tento vzájemný vztah pozitivní vliv na osobnost dítěte, na jeho vztah k rodné obci, její historii, okolí, tradicím, spoluobčanům... což se do budoucna může promítnout v jeho postoji vůči státu a společnosti jako takové.

Jakým způsobem bude malotřídní škola zapojována do veřejného života obce, však záleží na tom, jaká se sejde skupina lidí, ovlivňujících tuto oblast. Ať už se jedná o vedení obce, školy, pedagogické pracovníky, či zástupce zájmových složek. Všichni musí spolu umět vzájemně komunikovat, spolupracovat, ale především musí být nadšení pro danou věc, ochotní obětovat část svého soukromého života, svůj volný čas ve prospěch kulturního a společenského života vesnice.

Na příkladu malotřídní školy v mé rodné obci jsem se snažila ukázat, jakým způsobem je možné zapojit malotřídní školu do veřejného dění. Konkrétní příklady vzájemné součinnosti představují možnosti, jak může probíhat spolupráce se zřizovatelem, rodiči a zájmovými spolky, které v obci působí, jak lze děti zapojovat do veřejného dění co se týče společenských a kulturních aktivit. Uvedený výčet není úplný, neboť zachycuje pouze ty aktivity, v nichž je přímo či nepřímo zapojena místní škola a školka. Činnost všech zájmových spolků v obci je samozřejmě daleko širší, o čemž svědčí množství akcí

a aktivit, které v obci probíhají. Mnohdy slyšíme od obyvatel sousedních vesnic, „*jak je u nás živo, že se u nás pořád něco děje*“. Je pravdou, že ne vždy je všechno růžové a perfektní, ale ruku na srdce, kde je? Z pozice organizátora řady akcí mohu říci, že je někdy opravdu těžké vybrat vhodný volný termín, který by nekolidoval s jinou akcí, domluvit vše potřebné, zajistit program, zapojit ostatní složky, A právě zde se nám velice osvědčilo fungování Kulturní komise.

Do řady akcí se aktivně zapojuje škola, školka či školní družina, ať už je to kulturní vystoupení, výstava, výroba dárků apod. Sama škola se také aktivně otevírá nejen rodičům, ale i ostatní občanům obce. Spolupráce se ní je výborná, přístup a komunikace s pedagogy a vedením školy probíhá na přátelské bázi, děti jsou vždy výborně připravené a na vystoupení se těší. Samotné nás často překvapí jejich velký zájem na akci vystoupit. Věřím, že do budoucna se podaří alespoň udržet spolupráci obce, školy, knihovny a všech zájmových složek na stávající úrovni a snad i rozšířit o další plánované aktivity. Je zřejmé, že možností a forem vzájemné spolupráce je daleko více. Další rozvoj v této oblasti však bude vždy záležet nejen na nás, kteří se v současné době na veřejném životě v obci podílíme, ale i na těch, kteří po nás přijdou. Je proto důležité jít už dnes našim dětem příkladem. Aktivně je zapojovat do dění v obci, dávat zpětnou vazbu a předávat nabyté zkušenosti, aby měl v budoucnu kdo, na tuto, troufám si říci, vysoce nastavenou úroveň komunitního života v naší obci, navázat a dále ji rozšiřovat.

Domnívám se, že každá obec s malotřídní školou, si je plně vědoma významu její existence, je svým zřizovatelem podporována a je více či méně nedílnou součástí veřejného života dané obce. Stačí jen nahlédnout na webové stránky sousedních obcí s malotřídní školou, kde je uveden výčet řady jimi pořádaných akcí, do nichž je jejich malotřídní škola zapojena. Je to tak jasný důkaz toho, že zapojení malotřídních škol do každodenního dění obce přetrvává i v současné době a tyto školy jsou významným nositelem a hybatelem kulturního a společenského dění na venkově.

Seznam použité literatury a elektronických zdrojů

- EMMEROVÁ, Kateřina. *Málotřídky v současném prostředí českého venkova*, 2020
- LAŠEK, Jan. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Vyd. 3. Hradec Králové: Gaudeamus, 2012. ISBN 978-80-7435-220-1.
- MACHAČ, Karel. *Olomučany: od historie do současnosti*. Olomučany: Obec Olomučany, 2010.
- MAZÁČOVÁ, Pavlína; PILLEROVÁ, Vladana a RICHTER, Vít. *Současný stav spolupráce ve vzdělávání mezi veřejnými knihovnami a školami - výsledky celostátního průzkumu z roku 2019*.
- *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: bilá kniha*. [B. m.]: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.
- PRŮCHA, Jan; WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Vyd. 6. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
- TRNKOVÁ, Kateřina; KNOTOVÁ, Dana a ŠKARKOVÁ, Lucie. *Málotřídní školy v České republice: malotřídky*. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-204-8.
- TRNKOVÁ, Kateřina. *Málotřídní školy a faktory ovlivňující jejich existenci a fungování*. 2007
- Olomučanská keramika, vydal Obecní úřad Olomučany při příležitosti 650. let založení obce Olomučany, 2003
- Olomučany a okolí zajímavosti z historie, vydal Obecní úřad Olomučany při příležitosti 650. let od založení obce, 2003
- ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ OTEVŘENÁ ŠKOLA, ZÁKLADNÍ ŠKOLY OLOMUČANY, OLOMUČANY 10, platnost od 1.9.2023
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- Zákon č. 561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborné a jiném vzdělávání
- Česká školní inspekce Jihomoravský inspektorát, Inspekční zpráva čj.ČŠIB-1484/21-B ze dne 3.1.2022
- Olomučanský zpravodaj 4/2024
- www.olomucany.cz
- <https://skola.olomucany.cz>
- <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/827/terezianska-reforma-v-ceskem-skolstvi.html>
- <https://www.uhrice.eu/sdh-uhrice/prace-s-mladezi>
- www.mcdonaldscup.cz
- https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Hlavní_strana
- [V Česku ubývá malotřídních škol i dětí v nich. Stát by měl říct, jak vidí optimalizaci školské soustavy - EDUin](https://www.eduin.cz)
- www.justice.cz
- <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>
- Zřizovací dokumenty poskytnuté OÚ Olomučany

Přílohy

V příloze závěrečné práce jsou pro dokreslení doplněny fotografie z některých výše uvedených akcí průřezově za období posledních deseti let. Ve většině případů se jedná o vlastní fotografie z akcí, kterých se účastnily obě moje děti jako žáci ZŠ a MŠ Olomučany. Tyto jsou doplněny fotografiemi zveřejněnými na stránkách obce nebo školy, případně v Olomučanském zpravodaji.

1. Spolupráce obecní knihovny a školy - pasování na čtenáře

Zdroj: vlastní foto

Zdroj: www.olomucany.cz

2. Další spolupráce obecní knihovny a školy

OLOMUČANSKÁ KERAMIKA - PŘEDČÍTÁNÍ Z HISTORICKÝCH PRAMENŮ - KNIHOVNA OLOMUČANY (2.11.2018)

Zdroj: [Olomučanská keramika - předčítání z historických pramenů - knihovna Olomučany \(2.11.2018\) | Jižní Morava čte \(jiznimoravacte.cz\)](#)

Zdroj: www.olomucany.cz

3. Galerie KC Olomučany – výstava školní družiny na téma „Voda a vodníci“

Zdroj: foto vlastní (2023)

4. Školní akademie – loučení s pátáky

Zdroj: vlastní foto (2023)

5. 670 let výročí založení obce – ukázka vystoupení dětí ze ZŠ

Zdroj: vlastní foto (2023)

6. Den matek – ukázka vystoupení dětí ZŠ

Zdroj: foto Michal Kubik (2023)

7. Posezení pro seniory – ukázka vystoupení dětí ze ZŠ

Zdroj: vlastní foto (2023)

8. Mc Donald's cup

Zdroj: vlastní foto (2023)

9. Svatováclavské hody – vystoupení dětí z MŠ

Zdroj: vlastní foto (2016)

10. Slavnostní rozsvícení vánočního stromu a Vánoční stánek v prostorách obecní knihovny

Zdroj: foto vlastní (2024)

11. Tříkrálový koncert – ukázka vystoupení dětí ze ZŠ

Zdroj: vlastní foto (2023)

12. Školní družina – zapojení do soutěží

PŘEDCHOZÍ
ROČNÍKY

VÍTEŽOVÉ 2. ROČNÍKU SRDCE S LÁSKOU DAROVANÉ

KATEGORIE ZÁKLADNÍ ŠKOLY (3. AŽ 9. ROČNÍK)

ROČNÍK 2023/2024	
PRAVIDLA	
CENY	
VÍTEŽOVÉ	
SOUTĚŽNÍ PRÁCE	
ROČNÍK 2022/2023	
PRAVIDLA	
CENY	
VÍTEŽOVÉ	
SOUTĚŽNÍ PRÁCE	
VÝSLEDKY VEŘEJNÉHO HLASOVÁNÍ	
ROČNÍK 2021/2022	
PRAVIDLA	

1	 SRDCE PRO PANA HEŘMANA VOLFA Základní škola Opava, Šrámkova 4
2	 SRDCE PRO THE TAP TAP Základní škola Porubská 832
2	 SRDCE PRO BUDILOVY Základní a Mateřská škola Praha-Vinoř
3	 SRDCE S LÁSKOU DAROVANÉ Základní a Mateřská škola Olomučany
3	 SRDCE ROZTRŽSTĚNÉ VÁLKOU ZŠ Zlatá stezka 240, Prachatice

Zdroj: [Srdce s láskou darované](#)

Předávání ocenění – Srdce s láskou darované - Poslanecká sněmovna 2016

Zdroj: Olomučanský zpravodaj 1/2016

Předávání ocenění Požární ochrana dětí a mládeže (2023)

Zdroj: vlastní foto (2023)